

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

*S Hrvatima
u Schwarzwald*

Naslovnica:
S trostrukog slavlja u Schwenningen;
snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:
zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
Pfr. Ivica Komadina

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
Pfr. Ivica Komadina, Željka Čolić,
Stjepan Herceg, Kristina Kovačević,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkic,
P. Jozo Župić

Grafika priprema/Layout &
Bildbearbeitung:
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
DENONA d.o.o., Zagreb

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
VDD/Kroatenseelsorge in Deutschland
IBAN:
DE03 7509 0300 0006 4989 73
SWIFT-BIC: GENODEF1M05

Zadnja stranica:

Kip Gospe siromaha u Banneuxu;
snimio: A. Polegubić

AKTUALNO

KEVELAER

Trideset peto hrvatsko hodočašće

Hrvatska ulica i hrvatski križ na kraju te ulice u njemačkom gradiću Kevelaeru velike su znamenitosti uz baziliku Majke Božje da Hrvati u velikom broju hrle svake godine prve subote u listopadu. Tako je bilo i ove godine u subotu 4. listopada. Kevelaer, malo mjesto nadomak Nizozemske i ove godine već 35. put ugostilo je Hrvate koji su hodočaštili Maj-

Luka je izrazio zadovoljstvo velikim brojem vjernika koji su i ove godine došli Majci Božjoj Tješiteljici žalosnih kako bi se iznova osjetili u njezinu okrilju svog vjerskog i narodnog zajedništva. Mladi iz misije Moers, obučeni u narodne nošnje prinijeli su darove na oltar, a misno slavlje je uveličao crkveni zbor iz misije Moers, pod ravnanjem Joze Jerkovića. U posljedno-

Vjernici za vrijeme mise u svetištu Gospe Tješiteljice žalosnih u Kevelaeru

ci Tješiteljici žalosnih, koje je organizirala HKM Moersa sa svojim župnikom fra Lukom Sarčevićem. Došli su hrvatski vjernici iz Sjeverne Rajne i Vestfalije, Nizozemske, Belgije i Luxembourga. To je drugo po veličini svetište u Njemačkoj (odmah iza Altöttinga), u kojem se godišnje okupi i do milijun vjernika. Slavlje je počelo križnim putom, a nastavljeno je koncelibriranim misnim slavljem kojeg je predvodio fra Zoran Jaković, gvardijan samostana Kraljeva Sutjeska, u suslavlju vlč. Zlatkom Ivkićem, župnikom u Kaknju, domaćinom fra Lukom Sarčević te drugom hrvatskim svećenicima – voditeljima hrvatskih misija, i fra Ilijom Božićem iz župe Olovo. Na početku fra Luka Sarčević pozdravio je goste iz domovine i sve svećenike, pastoralne suradnice i suradnike, domaćine u svetištu Kevelaer, te sve vjernike hodočasnike. Fra

nim satima održana je hrvatska procesija ulicama Kevelaera. Išlo se i ulicom koja nosi hrvatsko ime – Kroatenstrasse, a na kraju te ulice podignut je hrvatski križ – Kroatenkreuz, koji su podigli stanovnici Kevelaera, ispred kojega je završilo molitveno slavlje. Križ je podignut na sjećanje sudjelovanja hrvatskih vojnika u tridesetogodišnjem ratu koje je gradu poslao austrijski car. Oni su veoma doprinijeli da se katolici odupru i obrane pred snagama reformacije. Križ je obnovljen te se uz njemački tekst dodao i hrvatski prijevod na kojem stoji: „Ovaj križ stoji kao spomen na Križni put hrvatskog naroda. Molimo pred njim da se nikad ne ponovi ono što se ovdje zbilo 1635.“ Tako obnovljenog blagoslovio ga je kardinal Franjo Kuharić 1985. godine.

Zvonko Bosnić & Daniel Bošnjak; fenix-magazin.com

FRANKFURT AM MAIN

Od 2015. godišnje sedam brojeva Žive zajednice

Poštovane čitateljice i čitatelji, poštovane pretplatnice i pretplatnici! Sve vas od srca pozdravljamo i zahvaljujemo na podupiranju Žive zajednice, mjesečnika hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj. Ujedno vam moramo priopćiti kako će od 2015. umjesto dosadašnjih deset brojeva godišnje biti objavljeno sedam brojeva. Naime, tako je odlučeno, zbog nedostatka financijskih sredstava, na sjednici Delegatskog vijeća u Frankfurtu na Majni 6. svibnja 2014. S obzirom da se cijena pretplate i cijene pojedinačnog broja dugo nije mijenjala, ostaje dosadašnja cijena pretplate kao i pojedinačnog broja. Još jednom vam hvala na potpori i razumijevanju i vjerujemo da ćete i nadalje podupirati vašu i našu Živu zajednicu, koja u Njemačkoj izlazi već 36 godina.

U ime uredništva Žive zajednice: vlč. Ivica Komadina, delegat, odgovorni urednik
dr. Adolf Polegubić, glavni urednik

U OVOM BROJU

● INTERVJU: Stjepan Herceg

Dobro odvagnuti
kod donošenja
odluke o
napuštanju
domovine

str.

6

● SLAVLJA

Trostruko
slavlje u
Schwennin-
genu

str.

10

● TEOLOŠKI OSVRT: dr. N. Vranješ

Župa i obitelj

str.

12

IZ CRKVE U DOMOVINI

Hrvatski ratni vojni invalidi brane temelje Domovine

Ogorčene hrvatske ratne vojnike invalide hrvatski su biskupi (mons. Ivan Šaško, mons. Mile Bogović, mons. Valentin Pozaić i mons. Ivan Šaško) ohrabрили u traženju njihovih prava te su se s njima pomolili da se nađe pravedno i pravično rješenje u zaštiti braniteljskih prava.

5

IZ CRKVE U SVIJETU

Izvanredna Biskupska sinoda o obitelji i beatifikacija Pavla VI.

4

NJEMAČKA

Personalne promjene u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama

20

SVIJET MLADIH – JUGENDWELT

Najednom sam znala: Bog postoji

23

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

Pfr. I. Komadina: „Mit der Zärtlichkeit einer Mutter...“

13-14

Umjesto dosadašnjih deset brojeva Žive zajednice godišnje, od 2015. izlaziće godišnje sedam brojeva.

Trideset šest godina Žive zajednice

Navršilo se 36 godina otkako je prvi broj Žive zajednice, u rujnu 1978., ugledao svjetlo dana. Bio je to skromni početak. Reklo bi se, tek nastajanje lista koji će kasnije postati nezaobilazan među Hrvatima katolicima u Njemačkoj, ali i šire. U posljednjih 36 godina list je postao prepoznatljivim i sastavnim dijelom Hrvata katolika i njihove iseljeničke stvarnosti. Kolika je važnost lista bila posebno u vrijeme dok je u domovini vladao bivši sustav i kad se do istine teško dolazilo, ne treba ni spominjati. List se uspio afirmirati i održati u inozemstvu, poglavito u vrijeme kada se vjerski tisak u domovini i inozemstvu sve više susreće s problemima. Živa zajednica opstala je zahvaljujući financijskoj potpori Njemačke biskupske konferencije, a također i hrvatskim pastoralnim djelatnicima koji su radili i rade na njezinoj promidžbi i distribuciji preko hrvatskih misija i zajednica u Njemačkoj. Valja zahvaliti i preplatnike Žive za-

jednice. Svima od srca hvala! Širenje vjere i očuvanje hrvatske kulture i identiteta putem pisane riječi i danas je važno. Stoga, Živa zajednica i danas u vrijeme suvremenih migracija ima važno mjesto. Djelovati nam je u novim okolnostima s punom odgovornošću, i to ne samo za prvi već i za drugi i treći naraštaj Hrvata katolika u ovoj zemlji. Na žalost, ulaskom Hrvatske u EU, javlja se novi val hrvatske migracije. Ujedno moramo priopćiti kako će od 2015. umjesto dosadašnjih deset brojeva godišnje Žive zajednice izlaziti sedam brojeva. Naime, tako je odlučeno, zbog nedostatka financijskih sredstava, na sjednici Delegatskog vijeća u Frankfurtu 6. svibnja 2014. S obzirom da se cijena pretplate i cijene pojedinačnog broja dugo nije mijenjala, ostaje dosadašnja cijena pretplate kao i pojedinačnog broja. Još jednom svima hvala na potpori i razumijevanju i vjerujemo da ćete i nadalje podupirati vašu i našu Živu zajednicu.

Urednik

Iz delegatove Poruke

Nježnošću majke

Nakon prvog tjedna zasjedanja 3. izvanredne Biskupske sinode, u ponedjeljak 13. listopada, novinarima se obratio mađarski kardinal Peter Erdő, glavni izvjestitelj, te je istaknuo da Crkva mora prihvatiti ljude onako kako konkretno žive, te stoga biti spremna na hrabre pastoralne odluke. Od samog početka Sinode očekivao se „sukob“ između fundamentalista, koji se zauzimaju za sakramentalnost braka i njegovu nerazrješivost i onih kojima je više na srcu dušobrižništvo za konkretne ljude. Umirovljeni kardinal Walter Kasper još je u veljači ove godine svojim predavanjem pred papom Franjom i 100 na knozistoriju okupljenih kardinala otvorio svojevrstu raspravu o pitanju rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih vjernika. Već tada je kardinal istaknuo kako nema „općih rješenja“, ali da je dužnost Crkve da pastoralno skrbi i za vjernike čiji je sakramentalni brak doživio neuspjeh. Čini se da je sve

više biskupa koji se zauzimaju za to da se Crkva pojačano zauzima za rastavljene i ponovno oženjene vjernike, napose za one koji žive u siromaštvu ili one koji su kao migranti doživjeli neuspjeli brak. Da je stav Crkve prema rastavljenima i ponovno vjenčanim na Sinodi bila jedna od važnih tema, govori i činjenica da je u plenumu od 250 intervenata u 40 javljanja bilo govora o rastavljenima i ponovno vjenčanim. Biskupi iz Azije su se tužili da se kod njih pojačano sklapaju brakovi koje posreduju roditelji ili neki posrednici, a manje partneri sami. Biskupi Afrike su isticali da je kod njih poligamija glavni problem u dušobrižništvu, a biskupi Južne Amerike da prejak društveni utjecaj muškaraca umanjuje dostojanstvo žena. Papa Franjo je sudjelovao na gotovo svim sjednicama Sinode. Na sinodi je sudjelovao 191 sinodski otac te 62 druga sudionika, od kojih i nekoliko bračnih parova, i to 12 osoba kao „slušači“ te jedan par „stručnjaka“.

Vaš vlč. Ivica Komadina, delegat

IZVANREDNA BISKUPSKA SINODA O OBITELJI I BEATIFIKACIJA PAVLA VI.

Velika vrednota kršćanskoga obiteljskog ideala

Biskupi su raspravljali i o pitanju pastoralne skrbi, kao i mogućnosti pripuštanja sakramentima za one vjernike katolike koji su rastavljeni i ponovno u braku, te su iznosili različita stajališta, a u Poruci se navodi da se o toj temi još mora raspravljati.

Tri su stranice teksta zaključne poruke izvanredne Biskupske sinode bile dovoljne da se 18. listopada istakne posebna vrijednost kršćanskoga obiteljskog ideala, posebno bračne ljubavi između muškarca i žene i to u doba kada je obitelj izložena posebnim prijetnjama i potrebama. U dva tjedna – od 5. do 19. listopada – otvorenih rasprava katoličkih biskupa iz svih dijelova svijeta proizašla je njihova neprijeporna potpora kršćanskim obiteljima. „Poruku“ je objavio Tiskovni ured Svete Stolice pod naslovom izvanredne sinode „Pastoralni izazovi o obitelji u kontekstu evangelizacije“, a mediji su prenijeli da je taj dokument usvojen velikom većinom od strane 190 sudionika iz više od 120 zemalja svijeta. U „Poruci“ biskupi govore o tendencijama modernih društava koje u opasnost dovode obitelj, a među prijetnjama su prema mišljenju biskupa „slabljenje vjere i vrednota, individualizam, siromašenje odnosa i frenetičan stres koji isključuje razmišljanje“. „Poruka“ je podijeljena u 62 broja i tri dijela u kojima biskupi prije svega izražavaju potporu obiteljima u materijalnim i egzistencijalnim potrebama, te istodobno izražavaju svoje divljenje onim bračnim parovima i obiteljima koji unatoč svim prijetnjama i problemima na koje nailaze žive svoj poziv kao kršćanske obitelji. Među tim prijetnjama svakako su i neki uzroci koji dovode do teških bračnih kriza, bračne nevjere i rastava: nekada su bračni drugovi bez hrabrosti i nemaju strpljenja, nekada nisu spremni na međusobno opraštanje, pomirenje i žrtvovanje. Iz toga proizlaze i nove veze, novi parovi, nove zajednice i nova sklapanja braka, a o svima njima Crkva želi i dalje voditi pastoralnu brigu. Zato su biskupi raspravljali i o pitanju pastoralne skrbi, kao i mogućnosti pripuštanja sakramentima za one vjernike katolike koji su rastavlje-

ni i ponovno u braku, te su iznosili različita stajališta, a u Poruci se navodi da se o toj temi još mora raspravljati.

Neki su zamišljali Crkvu u svadi

U „Poruci“ se govori i o osobama koje imaju homoseksualne sklonosti i o pastoralnoj skrbi za njih, a biskupi će s raspravom – i nakon obraćanja

Petrom i pod Petrom (cum Petro et sub Petro) i Papina je prisutnost jamstvo svima. Dragi braćo i sestre, sada imamo još jednu godinu da u nama sazriju, s pravim duhovnim razlučivanjem, predložene ideje i da se nađu konkretna rješenja za mnoge probleme i bezbrojne izazove s kojima se moraju suočavati obitelji; da se dadnu odgovori na mnoga obeshrabrenja koja okružuju i guše obitelji. Godinu dana da bismo radili na 'Relatio synodi' koja je vjerni i jasni sažetak svega onoga što je rečeno i raspravljeno u ovoj dvorani i u manjim skupinama. I predstavljeno je biskupskim konferencijama kao 'Smjernice' (Lineamenta). Neka nas prati Gospodin, neka nas vodi na ovome putu na slavu svoga imena zagovorom Blažene Djevice Marije i Svetoga Josipa! I molim vas nemojte zaboraviti moliti za mene!

U nedjelju 19. listopada Katolička Crkva dobila je novoga blaženika. Na svečanome misnom slavlju na Trgu sv. Petra papa Franjo blaženim je proglasio papu Pavla VI. S tom misom je ujedno završila dvotjedna izvanredna Biskupska sinoda.

Koncilski papa Pavao VI. blaženik

A u nedjelju 19. listopada Katolička Crkva dobila je novoga blaženika. Na svečanome misnom slavlju na Trgu sv. Petra papa Franjo blaženim je proglasio svoga prethodnika Pavla VI. (Giovanni Battista Montini) koji je preminuo prije 36 godina. Na misi proglašenja blaženim koncilskoga pape – kojim je i završila dvotjedna izvanredna Biskupska sinoda – bio je i papa u miru Benedikt XVI.

Pavao VI. četvrti je papa 20. stoljeća koji je uzdignut na čast oltara, 1965. godine ustanovio je Biskupsku sinodu kao trajno tijelo Katoličke Crkve, a cijelome je svijetu poznat kao prorok, vizionar i reformator.

Svoju je homiliju papa Franjo započeo jednom od najpoznatijih evanđeoskih rečenica: „Podajte dakle caru carevo, a Bogu Božje.“ Isusov je odgovor farizejima – koji su ga provocirali – nazvao „ironičnim i

Nastavak na str. 24

IZ CRKVE U DOMOVINI

Hrvatski ratni vojni invalidi brane temelje Domovine

Ogorčene hrvatske ratne vojne invalide hrvatski su biskupi (mons. Vlado Košić, mons. Mile Bogović, mons. Valentin Pozaić i mons. Ivan Šaško) ohrabрили u traženju njihovih prava te su se s njima pomolili da se nađe pravedno i pravično rješenje u zaštiti braniteljskih prava.

Nakon zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu predstavljeni su glavni naglasci, u prvom redu o Izvanrednoj općoj biskupskoj sinodi o obitelji o čemu je sudionike zasjedanja HBK izvijestio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić koji je na sinodi sudjelovao kao predstavnik hrvatskih biskupa. Predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj biskup Valter Župan predstavio je II. nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati sljedeće godine, 19. travnja na Trsatu. Na susret će biti pozvani predsjednici vijeća za obitelj BK susjednih zemalja. Predsjednik Hrvatskoga Caritasa varaždinski biskup Josip Mrzljak istaknuo je kako je tema vezana uz Caritas uvijek na dnevnom redu zasjedanja, jer je Caritas važan za djelovanje Crkve te je izvijestio o akciji pomoći za poplavljenima za što je HBK izdvojila 12 milijuna kuna što je podijeljeno najugroženijima na području Slavonije, ali je upućeno i u susjedne zemlje Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Govorio je i o drugim Caritasovim akcijama. Osvrnuo se i na prosvjede branitelja te je istaknuo kako hrvatski biskupi uvijek suosjećaju s braniteljima i sa svim poteškoćama te mole za njihove nakane.

Predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju nadbiskup Đuro Hranić predstavio je poruku biskupa Hrvatske biskupske konferencije upućenu mladima „Muško i žensko stvori ih!“.

Stopostotne hrvatske ratne vojne invalide Domovinskoga rata prve skupine, koji su se s braniteljima i drugim domoljubima okupili ispred Ministarstva branitelja prosvjedujući zbog omalovažavanja braniteljske populacije, među prvima posjetili su hrvatski biskupi: sisački mons. dr. Vlado Košić te pomoćni zagrebački biskupi mons. dr. Valentin Pozaić i mons. dr. Ivan Šaško. Ogorčene hrvatske ratne vojne invalide hrvatski biskupi su ohrabрили u traženju njihovih prava te se pomolili

zajedno s hrvatskim ratnim vojnim invalidima i ostalim braniteljima da se nađe pravedno i pravično rješenje u zaštiti braniteljskih prava. Branitelje je pohodio i gospičko-senjski biskup dr. Mile Bogović.

Molitva za BiH

Održan je Molitveni dan za Domovinu Vrhbosanske nadbiskupije i Jedanaesto hodočašće na Bobovac

movinu Bosnu i Hercegovinu, ali i za sve ljude i narode koji u njoj žive.

Bez istine povijest se ponavlja

Na otoku Daksu pokraj Dubrovnika obilježena je 70. obljetnica stradanja na tom otoku. Molitvu su predvodili dubrovački biskup Mate Uzinić i protojerej o. Slavko Zorica, u sklopu ceremonije odavanja počasti žrtvama. Na početku je sve okupljene pozdravio predsjednik Udruge Daksa 1944./45. Mato Račević. Biskup Uzinić istaknuo je da je križ simbol stradanja, ali i znak pobjede, te je u križu prisutna raspeta ljubav koja je toliko potrebna hrvatskom društvu koje je podijeljeno danas kao i prije 70 godina. Istaknuo je da je samo u križu moguće naći snagu za oprost u kojem je moguće graditi bolju sadašnjost i budućnost. Za one koji su počinili zločine rekao je da makar su imali jasnu želju ubiti, zapravo nisu znali što čine, jer da su znali, ne bi to činili. Biskup Uzinić je između ostalog istaknuo da Daksa, koja nije na pravi način razmotrena, s kojom se nismo na pravi način suočili, bila je Dubrovnik 1991. i Vukovar 1991., bila je Škabrnja i druga mjesta stradanja.

Misnim slavljem u kojem je sudjelovalo četrdesetak svećenika, a koje je predvodio porečki i pulski biskup Dražen Kutleša, a propovijedao umirovljeni biskup Ivan Milovan, posvećen je oltar i prenesene relikvije bl. Miroslava Bulešića u oltar župne crkve u Svetvinčentu, 25. listopada.

Fra Jure Šarčević na čelu HKVRPP

Na Plenarnoj skupštini Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) održanoj u Zagrebu za predsjednika je izabran fra Jure Šarčević. **A.O.**

Biskupi mons. Košić, mons. Pozaić i mons. Šaško s hrvatskim braniteljima

katolika pripadnika Ministarstva obrane, Oružanih snaga BiH i redarstvenih snaga. Misno slavlje na Bobovcu, koji se nalazi na području župe Kraljeve Sutjeske, pedesetak kilometara sjeverno od Sarajeva, predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s vojnim biskupima u BiH i Republici Hrvatskoj mons. Tomom Vukšićem i mons. Jurjom Jezerincem te uz koncelebraciju vojnih kapelana u Bosni i Hercegovini kojima su se pridružile kolege iz Hrvatske i Slovenije te ostali svećenici iz BiH, među kojima i župnik i gvardijan franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci fra Zoran Jaković. Kardinal Puljić odredio je i da se 25. listopada, na smrtni dan kraljice Katarine Kosača u svim župama slavi misa za Domovinu. Molitveni pohod Bobovcu pokrenuo je kardinal Puljić u znak sjećanja na dan smrti bosanske kraljice Katarine Kosača 1478. s ciljem ujedinjenja u molitvi za osobne potrebe, za vlastiti narod i do-

RAZGOVOR SA STJEPANOM HERCEGOM, REFERENTOM U SREDIŠNJICI NJEMAČKOG CARITASA U FREIBURGU

Dobro odvagnuti kod donošenja odluke o napuštanju domovine

Referent u središnjici Njemačkog Caritasa u Freiburgu Stjepan Herceg rođen je u Zagrebu, a odrastao je u malom zagorskom mjestu Jesenju, blizu Krapine, Trakošćana i Maclja. S petnaest godina odlazi u Rijeku gdje u Salezijanskom zavodu i gimnaziji stječe znanje, prijatelje i dobiva don Boscov – salezijanski odgoj. Nakon studija teologije, najprije u Zagrebu, a potom u poznatom bavarskom mjestu Benediktbeuernu, kojeg s uspjehom završava, nastavlja studij socijalne pedagogije. Taj studij 1981. godine privodi s uspjehom kraju i odmah potom započinje raditi kao socijalni radnik za građane i njihove obitelji iz bivše države kod Caritasa u Bad Säckingenu. Godinu dana nakon toga vjenčao se sa suprugom Annette. Roditelji su dvoje djece – Marije, danas liječnice na Sveučilišnoj klinici u Heidelbergu, i Martina, novinara kod „Badische Zeitung-a“ u Freiburgu. Nakon sedmogodišnjeg socijalnog rada s ljudima prvog i drugog iseljeničkog naraštaja, 1988. godine dobiva radno mjesto u središnjici Njemačkog Caritasa u Freiburgu, gdje je naslijedio dugogodišnju nacionalnu referenticu Slavicu Tuškan. Na službi nacionalnog referenta ostaje sve do prestrukturiranja Caritasovih socijalnih službi iz nacionalnih u „multinacionalnu“ socijalnu službu za migraciju i integraciju. U novonastalom referatu „Migracija i integracija“ radi na raznim poslovima, pretežito na javnom radu – pri čemu je zadužen za „Migracijski magazin“ koji izlazi u sklopu „Sozialcourage“ – glasila za dragovoljce. Uređuje „Newsletter KAM“ (Katholi-

Snimio: A. Polegubec

scher Arbeitskreis Migration); radi na programima za rad s prvim naraštajem i zauzima se da se tom naraštaju svesrdno pomogne. Usput piše i priloge za Živu zajednicu. Unazad četiri godine radi u referatu „Zdravlje, rehabilitacija, ovisnost“ gdje je zadužen za palijativnu njegu, ambulantno palijativno zbrinjavanje, stacionarne hospicije, socijalno zdravlje i za savjetovališta za prevenciju i za oboljele od side. Sljedeće bi godine trebao u zasluženu mirovinu.

Ističe se samo jedna strana iseljeničke medalje

Živa zajednica: Prigodom 50-te obljetnice dolaska milijuntnog „gastarbajtera“ u Njemačku u posljednje vrijeme se u njemačkom tisku i drugim medijima pojavljuju članci o tome kako je nekad bilo. S obzirom da ste dugo u Njemačkoj, sjećate li se tih vremena?

Stjepan Herceg: Za sebe mogu reći da ne pripadam prvom naraštaju „gastarbajtera“. Moje iskustvo temelji se na socijalnom radu s prvim i drugim naraštajem doseljenika s područja bivše države. To su bili ljudi koji su iz raznih razloga napustili domovinu i

otisnuli se u nepoznato. Sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća mnogi su već imali podosta „radnog staža“, a s njime i niz problema koje sam u svom socijalnom radu upoznao i trudio se ljudima pomoći da ih rješavaju. Radilo se o problemima na radnim mjestima te o obiteljskim i zdravstvenim problemima. U recesiji sedamdesetih godina mnogo ljudi ostaje bez „sigurnih“ radnih mjesta. Njemačka u studenom 1973. godine zatvara granice za novu radnu snagu. Omoгуčeno je samo spajanje obitelji, a i to je bilo otežano raznim „odredbama“. O tome bi se moglo pričati beskonačno. Što se pak raznih novinskih članaka o „gastarbajterima“ prvog naraš-

taja tiče, oni su često nepotpuni jer izbjegavaju napisati punu istinu, odnosno prikazuju samo jednu stranu medalje. Problem je u tome što je tada postojala bivša država te se i jedan broj ljudi i iz Hrvatske nazivao Jugoslavenima. I Nijemci su ih tako zvali. O Hrvatima se u službenim tiskovinama, pogotovo ne „jugoslavenskim“ nije previše govorilo niti pisalo. Tako se još i danas u novinskim člancima o prvom naraštaju migranata često spominju jugoslavenski klubovi kao jedina mjesta u kojima se provodilo slobodno vrijeme i nudili drugi sadržaji. A što je bilo u hrvatskim katoličkim misijama? Što je bilo u Caritasovim centrima i socijalnim službama?

Žz: Mnogi naši ljudi prvog naraštaja mogli bi ispričati i svoju „gastarbajtersku“ priču?

Stjepan Herceg: Svaki naš čovjek koji živi u Njemačkoj ili se nakon dugih godina boravka u njoj vratio u Hrvatsku ima svoju životnu i „gastarbajtersku“ priču. Mnoge su već ispričane ili napisane, a mnoge će ostati zauvijek nepoznate. Čovjek najradije govori o svojim uspjesima i lijepim stvarima. Nerado iznosi probleme, odnosno neuspjehe. Uglavnom su nam poznate šaljive priče i pripovjetke o „gastarbajterima“. No, kad bismo ljude prvog naraštaja zapitali da nam iskreno kažu što je bilo pozitivno, a što negativno u njihovom „gastarbajtersstvu“, vjerojatno bi čuli i onu drugu stranu životne priče. Socijalni radnici bi također o tome mogli puno reći. Što je s toliko „razbijenih“ obitelji? Što je s tolikim praznim kućama u domovini izgrađenim za povratak? Kako se vratiti kad su djeca i unuci, u međuvremenu i prounuci, odlučili ostati u Njemačkoj? Mnogi su ne samo integrirani već i asimilirani. Što učiniti – uzeti njemačko državljanstvo ili ne? Kako preživjeti s relativno niskim mirovinama? Tko će me i gdje negovati kad više neću moći? Gdje su mi prijatelji? Gdje ću naći svoj trajni počinak? To su neka od pitanja na čijim bi se odgovorima mogle složiti mnoge životne priče.

Žz: Dolaskom naših ljudi u Njemačkoj osnivanje su i hrvatske katoličke misije?

Stjepan Herceg: Točno, s migrantima odnosno emigrantima, pretežito iz Hrvatske prije sklapanja Ugovora sa SFRJ, dolaze i mnogi svećenici koji su nakon Drugoga svjetskog rata morali emigrirati. Oni bez ičije „naredbe“ brinu o tim ljudima, pastoralno i socijalno. Zatim se u taj rad uključuju i svećenici koji su u Njemačkoj bili na postdiplomskim studijama. Mnogi „nepoznati misionari“ imaju velike zasluge jer su oni pripremili put pri osnivanju hrvatskih katoličkih misija koje su dolaskom sve većeg broja naših ljudi bile neophodno potrebne i koje s uspjehom rade do današnjeg dana. No o osnivanju i radu misija puno više mogu reći predstavnici službene

Crkve. Ja bih ovdje naveo da od 1964. godine socijalnu skrb za Hrvate, Slovence i ostale građane iz bivše Jugoslavije preuzima Njemački Caritas prema primjeru socijalnih službi za Talijane, Španjolce i Portugalce. Otvaraju se socijalna savjetovišta koja su isprva najčešće bila u prostorijama hrvatskih katoličkih misija, a kasnije u Caritasovim kućama. Prvo Caritasovo savjetovište je otvoreno 1964. godine u Frankfurtu, a prvi socijalni radnik bio je pok. Ivo Hladek koji je redovito pisao u Živoj zajednici. Između hrvatskih katoličkih misija i Caritasovih socijalnih službi razvila se pretežito plodna suradnja na koju sam kao nacionalni referent u središnjici Caritasa neprestano poticao. Hrvatske katoličke misije i Caritasove socijalne službe odigrale su sigurno vrlo važnu ulogu u migracijskom i integracijskom procesu naših ljudi u Njemačkoj i nika-ko ih se ne smije zaboraviti kad se govori o Hrvatima i Hrvatima u Njemačkoj.

Naši ljudi koji se sada odlučuju doći u Njemačku, moraju se zapitati i iskreno odgovoriti, ima li smisla ostaviti domovinu. Pogotovo oni koji u domovini imaju sigurno radno mjesto, koji tamo posjeduju vlastite kuće ili stanove. Mjesečne plaće su u Njemačkoj doduše sada sigurno puno više nego u domovini, ali treba znati da su troškovi stanovanja skupi. Ako budu željeli živjeti ovdje koliko toliko normalno, ubrzo će uvidjeti da zarada jedva pokriva troškove.

Žz: U to vrijeme u domovini je bio još uvijek snažan komunističko-represivni sustav, tako da nije bilo lako ni u inozemstvu svjedočiti svoju vjersku i nacionalnu pripadnost?

Stjepan Herceg: O tome bi opet najautentičnije mogli progovoriti ljudi koji su zbog prakticiranja svoje vjere i svjesni svojih nacionalnih korijena, koje nisu tajili, imali raznih neprilika pri odlasku u domovinu. Meni je osobno poznato da su mnogi socijalni radnici Caritasa zbog svoje službe u Caritasu imali neprilika s organima unutrašnjih poslova u svojim mjestima u domovini. Neki su bili pozivani na „ispitivanja“ gdje im se prijetilo oduzimanjem „pasoša“. Imamo i slučaj

jednog socijalnog djelatnika koji je punih 13 godina ni kriv ni dužan oduzao u zatvoru. Osim hrvatskih katoličkih misija nije bilo moguće otvoriti udruga ili društva s hrvatskim imenom. Rijetke su bile hrvatske kulturne zajednice koje su postojale prije 1991. godine. Hrvatski emigranti, koji su u Njemačkoj imali politički azil i koji nisu smjeli putovati u Hrvatsku lakše su javno nastupali i iznosili hrvatske probleme. Međutim, bilo je opasno s njima se susretati ili surađivati jer su ljudi kod odlaska svojim kućama zbog toga doživljavali neprilike. Oduzimali su im se „pasoši“ ili ih se vrbovalo da budu suradnici. To znam iz pripovijedanja mnogih pogodenih. Kako na početku rekoh, o tome bi nam najviše mogli reći oni sami. Svi znamo da nije bilo lako. Socijalne službe Caritasa nisu bile priznate, premda se znalo da one ne odbijaju nikoga tko je od njih zatražio pomoć ma koje vjere ili nacionalnosti bio. Meni nije poznat niti jedan slučaj da je socijalni djelatnik Caritasa zbog to-

ga nekoga odbio. Mnogi ljudi su svoje hrvatsko svjedočilo svojim vjerskim životom i u privatnim razgovorima sa svojim prijateljima Nijemcima. To nije bilo lako, a vidjeli smo da se i nakon priznanja Hrvatske još dugo u Njemačkoj govorilo – o Jugoslaviji, bivšoj Jugoslaviji, o Jugoslavenima itd. Dapače još i danas se u statistikama može naći veći broj ljudi pod „ehemaliges Jugoslawien“. Kad pitam nadležne tko su ti ljudi, oni mi kažu da se radi o ljudima koji još uvijek ima-

ju jugoslavensko državljanstvo. Mislim da je to netočno. Nakon 22 godine od propasti jedne države ne mogu još uvijek postojati njezini građani.

Žz: Reklo bi se da su u cijeloj „gastarbajterskoj“ priči ponajviše ispaštali pripadnici prvog iseljeničkog naraštaja, koji su u Njemačkoj uglavnom bili sami, a supruge i djeca su ostali u domovini?

Stjepan Herceg: Pripadnici prvog iseljeničkog naraštaja na svojim ledima nose najteže breme. Najprije je većina njih živjela razdvojena od obitelji. Ponajčešće su žene i majke ostajale u domovini i brinule za dom i djecu. Ne trebam govoriti o tome što je ta razdvojenost značila za jedne i druge. ♦

Živjelo se vrlo skromno, a zarada se uglavnom slala u domovinu gdje su se gradile kuće, kupovali poljoprivredni strojevi i zemlja, uzdržavalo često cijelu užu i širu obitelj. Samcima nije puno ostajalo pa su stanovali u vrlo skromnim nastambama i hranili se često hranom slabije kvalitete. Teški rad na „bauštelama“ i noćni rad u tvornicama, razdvojenost od obitelji, neispravna ishrana, prekomjerno trošenje alkohola i duhana ostavili su svoj trag na njihovoj duši i tijelu. Nakon 1973. godine sve češće ti samci dovode svoje supruge i djecu ako bi ispunjavali zakonom i uredbama određene uvjete. Tako djeca koja su navršila 16. godinu života nisu više smjela doći u Njemačku. Kod sklapanja braka s osobom iz Hrvatske, trebalo je npr. čekati tri godine da se dobije dozvola spajanja obitelji. Mnoga djeca su svoje očeve vidali jednom ili dva puta godišnje. Kakva je tuga vladala kod odlazaka, teško je opisati. Opet o tome nam mogu najbolje govoriti ljudi koji su to proživjeli i preživjeli. Rastavljeni život dovodi do razmirica i otuđenja. Veliki dio brakova se zbog toga raspao. O tome se baš previše ne govori. Djeca, koja su nepripremljena i bez znanja jezika dolazila svojim očevima, morala su se odmah uključiti u škole. Nevjerojatno je kako su usprkos svemu ta djeca uglavnom napredovala i vrlo brzo učila jezik. Nije rijetko da su u svojim razredima bili ponajbolji učenici. To je danas taj drugi naraštaj koji je porodio i treći i četvrti naraštaj, za koji se smatra da je ponajbolje integriran, a često i asimiliran.

Žz: Hrvatske misije su bile ne samo hrvatski duhovni centri u Njemačkoj, već oaze cjelokupnog duhovnog i društvenog života u novoj sredini?

Stjepan Herceg: Već sam gore rekao da tada bez rizika nije bilo moguće osnivati udruge ili klubove s hrvatskim predznakom. Hrvatski vjernici su se najčešće okupljali u hrvatskim katoličkim misijama koje nisu bile samo duhovni centri. Tu se njegovala kultura. Tu su postojale folklorne i glazbene skupine, misijski zborovi. Tu se moglo sastati, popričati, zaigrati biljar ili neku drugu igru, organizirane su razne priredbe za Majčin dan, Božić, sv. Nikolu. Uz misije nastaju i prvi nogometni klubovi. Misije organiziraju hodočašća i putovanja djece u domovinu. Caritasovi socijalni radnici su često bili uključeni u organizaciju i provedbi određenih kulturnih

programa. Neki Caritasi su imali također svoje centre u kojima su se ljudi okupljali na raznim priredbama. Mnogi Caritasovi socijalni djelatnici organizirali su obiteljske vikend-seminare na kojima su sudjelovali stručnjaci iz domovine ili Njemačke. No istini za volju treba reći, da se u hrvatskim katoličkim misijama i u Caritasovim prostorima okupljao samo jedan dio ljudi. Drugi nisu išli nigdje ili bi se sastajali u „jugoslavenskim klubovima“ u kojima su Hrvati često bili predsjednici i organizatori. I to je jedno područje o kojem bi se moglo mnogo napisati, odnosno o kojem bi nam ti sudionici mogli puno toga reći.

Što novi migranti mogu naučiti od prvog migrantskog naraštaja?

Žz: Nakon ulaska Hrvatske u EU ponovno se javlja novi hrvatski iseljenički val. U kom smislu iskustvo „gastarbajtera“ prvog naraštaja može koristiti danas kako se ne bi ponovile pogreške koje su oni činili?

Stjepan Herceg: Premda je Hrvatska postala članica Europske unije, hrvatski državljani još nisu što se slobode zapošljavanja tiče u svemu izjednačeni sa građanima EU čije zemlje su već dulje od sedam godina članice Unije. Tako je npr. Njemačka

Mnogi „nepoznati misionari“ imaju velike zasluge jer su i oni pripremili put pri osnivanju hrvatskih katoličkih misija, koje su dolaskom sve većeg broja naših ljudi bile neophodno potrebne i koje s uspjehom rade do današnjeg dana.

najprije na dvije godine ograničila slobodu zapošljavanja. Hoće li nakon isteka tu zabranu produžiti, još nije poznato. Nakon sedam godina takve zabrane više neće biti moguće. Međutim, svaki hrvatski državljanin može već sada bez problema doći u Njemačku i tražiti radno mjesto. Za sezone poslove u koje spadaju poslovi u poljoprivredi i šumarstvu, u hotelima i sveukupnoj gastronomiji, u obradi voća i povrća te na pilanama, hrvatski državljani ne trebaju radne dozvole. Za ostale poslove moraju tražiti radnu dozvolu kod ZAV-a (Zentrale Arbeitsvermittlung). Sezonski po-

sao može trajati od 6 do najdulje 8 mjeseci u jednoj godini. Mnogi to ne znaju ili ne će znati pa rade i dulje što znači da rade na crno. Tko ima neku stručnu spremu, a neka ga tvrtka želi uposliti, najčešće bez problema dobiva radnu dozvolu, najprije na jednu godinu, a onda za stalno. Nitko ne zna još točan broj Hrvata i Hrvatice koji su tijekom godine i pol, od primanja Hrvatske u EU, doselili u Njemačku. Dušobrižnici primjećuju nove osobe na sv. misama. Na ulicama se susreću novi ljudi, koji se dosad nisu susretali. Ekonomska kriza u Hrvatskoj tjera mnoge na put kojim su pred 60 godina krenuli njihovi očevi, majke, djedovi i bake. Mogu li oni nešto naučiti od prve generacije? Ponajprije se moraju sami zapitati i iskreno odgovoriti, ima li smisla ostaviti domovinu ako se time bitno ne poboljšaju životni uvjeti? Pogotovo oni koji u domovini imaju sigurno radno mjesto, koji tamo posjeduju vlastite kuće ili stanove. Mjesečne plaće su u Njemačkoj doduše sada sigurno puno više nego u domovini, ali treba znati da su troškovi stanovanja skupi. Ako budu željeli živjeti ovdje koliko toliko normalno, ubrzo će uvidjeti da zarada jedva pokriva troškove. Jesu li spremni živjeti kao njihovi očevi ili hoće imati udobne kuće i stanove? Zato treba dobro odvagati kod donošenja odluke. S druge strane, hrvatski se građani bez problema mogu vratiti u Hrvatsku i bez problema opet doći u Njemačku. Nekad to nije bilo moguće. Čim je netko dulje od 6 mjeseci boravio izvan Njemačke, izgubio je pravo na boravak. Mnogi iz prvog naraštaja ne žele prekinuti vezu s Njemačkom pa zadržavaju stanove u Njemačkoj i žive malo ovdje malo ondje. Turci su npr. radili istraživanja o svojem prvom naraštaju. Rezultati pokazuju da će njihov prvi naraštaj ostati u Njemačkoj. Dok će ih služiti zdravlje, odlaziti će povremeno u Tursku. Kad to više ne će moći, ostat će za stalno u Njemačkoj gdje će i umrijeti. O našim ljudima ne postoji nikakvo istraživanje u tom smislu. No iz prakse je vidljivo da mnogi postupaju isto. Razni prijevoznici, bilo cestovni ili zračni oдавно su spoznali te potrebe pa nude jeftine letove. Tako danas na hrvatskim cestama nema kolona automobila turskih državljana, kako je to bilo 70-ih i početkom 80-ih godina. Samo iz Stuttgarta svaki dan za Tursku leti više od 20 zrakoplova. Prvi naraštaj bi no-

vopridošlima sigurno mogao savjetovati da što prije nauče dobro njemački i da kupuju stanove, odnosno kuće u Njemačkoj, a ne u domovini, pogotovo ne u svojim selima. To je moje mišljenje, no opet bi bilo dobro čuti prvi naraštaj što bi im on savjetovao. Još je nešto zanimljivo kad uspoređujemo prvi naraštaj „gastarbajtera“ s kasnijim doseljenicima. Kod prve generacije se uglavnom radilo u muškoj radnoj snazi i to ponajčešće sa sela. Kod dolaska izbjeglica 90-ih godina radilo se o ljudima iz svih društvenih slojeva. U posljednje vrijeme dolaze uglavnom ljudi sa srednjom i višom stručnom spremom za kojim vapi njemačko radno tržište.

Integracija ne znači zatajivanje svoga podrijetla i identiteta

Žz: *Danas se u Njemačkoj često govori o integraciji, a to je, reklo bi se, i Vaša omiljena tema. Kako integraciju ispravno shvatiti iz pozicije migranata i zemlje useljenja pod vidom uzajamnih i slojevitih procesa?*

Stjepan Hercegi: Riječ integracija posljednjih desetak godina doživjela inflaciju. Gotovo nema skupa, predavanja ili diskusije o migrantima u Njemačkoj na kojima se na prvom mjestu ne spominje integracija. Odjednom se u središtu pozornosti našla tema koja je godinama bila potiskivana od strane politike, domicilnog stanovništva i samih migranata. Zemlje podrijetla upotrebljavale su sintagmu „radnici na privremenom radu“, premda se već daleke 1973. znalo da će većina doseljenika trajno ostati u Njemačkoj. U Hrvatskoj se nakon osamostaljenja govorilo da će se većina Hrvata vratiti u Hrvatsku i da će sa sobom donije-

ti kapital i stečeno znanje. Pa i sami hrvatski migranti neprestano su ponavljali, a mnogi još uvijek govore da će se vratiti. Crkva, Caritas, sindikati i druge ustanove su odavno upozoravale da je Njemačka postala useljenička zemlja i da će najveći dio doseljenika u njoj trajno ostati. Stoga je vrlo važno, isticali su, da se tim ljudima osigura sigurni boravak, ponudi njemačko državljanstvo, dade pravo na komunalne izbore, jednom riječju da se doseljenicima dadu ista prava i obveze kao i domicilnom stanovništvu. I političarima je svremenom bilo sve jasnije da nije dobro ako se u državi stvaraju „paralelna društva“ i veće ili manje skupine ljudi koji imaju samo obaveze bez prava. Katolička Crkva i njezin Caritas pod integracijom podrazumijevaju uzajamne i višeslojevite procese koji se odigravaju u društvu i među pojedincima i koji ih mijenjaju. Svaki sudionik u tom procesu prihvaća postati dio cijeline i obvezuje se istodobno respektirati dostojanstvo i integritet drugoga. Ako bi integracija težila utapanju pojedinca u neku cijelinu poput utapanja kapi vode u more koja onda prestaje biti kap, onda to ne bi bila integracija već asimilacija. Zahtijevati i potpomagati jednostrano prilagođavanje migranata uz zataju ili gubitak nacionalnog, vjerskog, kulturnog i jezičnog identiteta, znači ne spoznati opasnosti koje iz toga proizlaze za razvoj osobnosti i za društvenu integraciju, posebno mladih koji su u Njemačkoj rođeni i odrasli. Integracija ne znači dakle zatajivanje svojeg podrijetla i identiteta i ne znači potpuno prilagođavanje većini. Međutim integracija nije niti potpuno povlačenje u svoju skupinu, u neku paralelnu zajednicu ili društvo. Ona ne znači niti živjeti jedno pored drugoga bez ikakvih međusobnih kontakata ili odnosa. Kako još ne postoje izrađeni indikatori za mjerenje integracije, teško je reći tko je i koliko integriran, odnosno asimiliran u ovom društvu. Postoje doduše neke spoznaje pa kažemo da onaj tko ne zna njemački, nema njemačkih prijatelja, ne sudjeluje u društvenom životu zajednice u kojoj živi, nema određenu naobrazbu, nije ili nije dovoljno integriran. Za onga tko ne govori materinski jezik, ne pozna domovinu svojih roditelja, na godišnje odmore odlazi u sve zemlje svijeta samo ne u domovinu svojih roditelja, ne druži se sa svojim sunarodnjacima, ne dolazi npr. na sv.

misu na hrvatskom jeziku, najčešće kažemo da je otuđen ili asimiliran. O stupnju integracije Hrvata teško je govoriti. Uzmemo li kriterije znanja jezika, zaposlenosti, osobnih primanja, vanjskog izgleda, načina i mjesta stanovanja i kulturne pozadine, onda bi mogli reći da su Hrvati i Hrvatice u Njemačkoj integrirani. Iz prakse međutim znam da integracija kod mnogih nije uspjela, ondokod da je doživjela zastoje u jednoj određenoj fazi integracijskog procesa. I među hrvatskom djecom ima mnogih koji ne završavaju školovanje i ostaju bez znanja. Oni često imaju problema kod pronalaska odgovarajućeg posla. I među Hrvatima i Hrvaticama ima bolesnih - fizički, a često i psihički. Mnogi su žrtve ovisnosti, bilo o drogama ili drugim opojnim sredstvima. Niti oni nisu integrirani već se zajedno sa svojim vršnjacima nalaze na rubu društva. Mnogima, pogotovo onima iz prvog naraštaja, znanje njemačkog jezika je nedovoljno. Neki su jedva u stanju razumjeti pisma i dokumente na njemačkom jeziku te nisu u stanju nešto napisati. U tom smislu nisu integrirani. Koliko Hrvata i Hrvatica u Njemačkoj nije integrirano niti u hrvatske katoličke misije, a niti u mjesne pastoralne zajednice ili župe? Često tamo gdje nestaju hrvatske katoličke misije ljudi ostaju bez sv. mise jer nisu integrirani u mjesnu župu na čijem području žive. Nedavno me upitala jedna apsolvantica Visoke škole za socijalni rad, koće li hrvatske katoličke misije integraciju. Budući o tome ne postoji nikava studija, odgovorio sam joj sljedeće: Ako nadete dva mjesta, odnosno grada s istim brojem stanovnika u Njemačkoj u kojima živi podjednaki broj Hrvata, i ako u jednom postoji hrvatska katolička misija a u drugom ne, pa ako ustanovite da su u mjestu, odnosno gradu u kojem ona ne postoji Hrvati integrirani u mjesnu, njemačku župu, onda bi možda mogli reći da misije koće integraciju u mjesnu Crkvu. Više mi se nije javljala. Da je nešto slično našla, sigurno bi me o tome obavjestila. Često se pitam, ima li smisla kočiti proces integracije. Mišljenja sam da nema. Puno važnije je sprječavati asimilaciju. Važno je da Hrvati i Hrvatice znaju odakle su, tko su i kamo idu. Integrirani Hrvati će ponajprije sami od toga imati velike koristi, a to će koristiti i sredini u kojoj žive i zemlji iz koje potječu.

Razgovarao: Adolf Polegubić

SCHWENNINGEN

Trostruko slavlje

U Schwenningenu je svečano proslavljeno 25. godina Hrvatske katoličke zajednice Schwenningen, 35 godina svećeništva voditelja zajednica Rottweil i Schwenningen vlč. Luke Lucića te njegov 60. rođendan.

U Hrvatskoj katoličkoj zajednici (HKZ) bl. Alojzija Stepinca u Schwenningenu, u nedjelju 19. listopada, bilo je trostruko slavlje. Slavilo se 25. godina Hrvatske katoličke zajednice Schwenningen, 35 godina

Augustinom Oburota. Na početku se išlo u ophodu kroz crkvu u kojem su mladi u narodnim nošnjama nosili sliku zaštitnika zajednice bl. Alojzija Stepinca i položili je ispred oltara. U pratnji su bili i drugi vjernici i djeca

ser ustanovio je tada Hrvatsku katoličku misiju Rottweil, kojoj je priključen i Schwenningen koji je dotad bio u sklopu Hrvatske katoličke misije Villingen-Schwenningen. Tako se rješilo i pogranično pitanje između biskupija Rot-

Propovijedao je delegat vlč. Ivica Komdina koji je vlč. Luciću predao prigodni dar

Svečano misno slavlje predvodio je vlč. Lucić u zajedništvu s delegatom vlč. Komadinom, vlč. Kutlešom i vlč. dr. Oburotom. Ispred oltara položena je slika zaštitnika zajednice bl. Alojzija Stepinca.

svećeništva voditelja zajednica Rottweil i Schwenningen, svećenika Sarajevske nadbiskupije vlč. Luke Lucića te njegov 60. rođendan. Svečano zahvalno misno slavlje u tom je povodu u punoj crkvi sv. Franje u Schwenningenu predvodio vlč. Lucić u zajedništvu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom, voditeljem HKZ Reutlingen, Metzingen i Tübingen vlč. Antom Kutlešom i vlč. dr.

obučeni u narodne nošnje. Svi su oni nosili po jednu ružu koju su stavili u vaz u ispred slike bl. Alojzija Stepinca. Tih šezdeset ruža simbolizira 60 godina vlč. Lucića, koji je sve na početku pozdravio. „Prije 25 godina, 1 rujna 1989. godine, biskup biskupije Rottenburg-Stuttgart mons. Georg Mo-

tenburg-Stuttgart i Freiburg. Od tada sam ujedno službeno zadužen za dušobrižništvo Hrvata katolika na ovom području Rottweila, Schwenningena, Oberndorfa, Sulza i Schramberga. Dakle, području velikoga dekanata Rottweil. Ujedno slavimo i 25 godina mog djelovanja u HKM Rottweil, danas u HKZ sv. Leopolda Bogdana Mandića u Rottweilu i bl. Alojzija Stepinca u VS-Schwenningenu, a ujedno i 35 obljetnicu mog svećeništva i moj 60 rođendan. Zahvaljujem vam svima na vašem trudu i dolasku“, kazao je vlč. Lucić, pozdravljajući posebno vjernike koji su se okupili iz tih hrvatskih zajednica kojima je voditelj.

Delegat vlč. Ivica Komadina je u propovijedi kazao kako se od vjernika očekuje da mole jedni za druge i jedni za druge tako žive da njihova vjera bude djelotvorna, ljubav zauzeta i nada da bude vjera u budući život. Posebno je istaknuo važnost okupljanja hrvatske zajednice u Njemačkoj i šire

Misnom slavlju pribivala su i djeca u narodnim nošnjama

vrešći Božje zapovijedi i njegujući svoje vrijednosti. Pritom je istaknuo kako je među onima koji tako čine manje bolesti, poglavito psihičke naravi. Ujedno je sve potaknuo neka i nadalje budu kao zajednica povezani, da budu međusobno kao braća i sestre povezani vezom ljubavi evanđelja, da budu uistinu Božji i zajedno sa svojim svećenicima žive vjeru svojih otaca po zagovoru zaštitnika tih zajednica – bl. Alojzija Stepinca i sv. Leopolda Bogdana Mandića.

Čestitku zajednici u Schwenningenu i vlč. Luciću u ime vjernika te njemačke župe sv. Franje izrekao je predsjednik župnog vijeća gosp. Erchinger, koji je ujedno vlč. Luciću u ime te župe predao novčani dar za pogođene u poplavama u Grebnica-

Bilo je svečano i veselo i u župnoj dvorani koja je bila slavljenički urešena

sanskoj posavini. Dosad je skupljeno i poslano oko 30.000 eura, a vlč. Luka se odrekao osobnih darova i umjesto njih zamolio vjernike da daju prilog za pomoć poplavljenima. Misnom slavlju pribivao je i pastoralni suradnik u tim zajednicama, slavljenikov brat, Mladen Lucić s obitelji, koji je dao doprinos i u organizaciji slavlja.

Pjevanje na misnom slavlju uz pratnju na glasoviru animirala je Veronika Idžojić sa skupinom vjernika

ma. Pjevanje cijele okupljene vjerničke zajednice na misi pratila je na glasoviru Veronika Idžojić.

Slavlje je nastavljeno u obližnjoj dvorani župe sv. Franje zajedničkim objedom. U programu, koji je započeo hrvatskom himnom, čestitke uz prigodne darove uputili su predstavnici više skupina tih hrvatskih zajednica, kao i hrvatskih sportskih i drugih klubova i udruga s toga područja. Nastupila je i folklorna skupina iz zajednica. U zabavnom programu nastupila je skupina „Cro-biseri“ iz Kaštela, koja je posebno stigla na proslavu iz domovine.

Valja podsjetiti kako je na inicijativu vlč. Lucića krajem lipnja hrvatske katoličke zajednice Rottweil i Schwenningen zajedno s njemačkim vjernicima dekanata Rottweil pokrenuta akcija pomoći za poplavljenima u rodnom mjestu vlč. Lucića – Grebnicama u Bo-

stroja misija u zajednice voditeljem HKZ sv. Leopolda Bogdana Mandića u Reuttwilu (osnovana 1. siječnja 2006.) i HKZ bl. Alojzija Stepinca u Schwenningenu (osnovana 1. srpnja 2005.). Na mjesto pastoralnog suradnika u misiji je od 1. lipnja 1989. službeno zaposlen Mladen Lucić. Vlč. Lucić je ujedno dva mandata obnašao službu predsjedatelja regije za svećenike iz hrvatskih katoličkih misija Baden-Württemberg I. Ujedno je u biskupiji Rottenburg-Stuttgart bio prvi svećenik predsjednik sindikata za pastoralne i druge djelatnike u pastoralu ka-

Okupljeno mnoštvo vjernika s područja zajednica Schwenningen i Rottweil u crkvi sv. Franje u Schwenningenu

U vrijeme dok je područje HKM Rottweil bilo u sklopu HKM Tuttlingen i Spaichingen u misiji je na tome području djelovao vlč. Bosiljko Raić, svećenik Sarajevske nadbiskupije. Nakon njega, 1. lipnja 1986., dolazi vlč. Luka Lucić, također svećenik Sarajevske nadbiskupije, koji postaje voditeljem misije Rottweil, a kasnije zbog preu-

tolika drugih materinskih jezika, a bio je također pet godina i u svećeničkom vijeću u Biskupiji kao predstavnik hrvatskih svećenika koji djeluju u hrvatskoj pastvi. Vlč. Lucić je bio aktivan u nogometu te još je aktivan u kuglanju, a također je vodio i nogometnu vrstu hrvatskih svećenika iz Njemačke.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Piše:
dr. Nikola
Vranješ

ZAJEDNIŠTVO I SURADNJA U ŽUPI

Župa i obitelj

Crkva je Božja obitelj. Osjetiti istinsko crkveno zajedništvo znači osjetiti Božju ljubav na djelu.

U svjetlu Sinode biskupa u Rimu o temi pastoralne braka i obitelji, kao i takvih poziva pape Franje na očuvanje i promicanje obitelji, u ovim jesenskim prilogima Žive zajednice osobito ćemo se posvetiti temi pastoralne skrbi za obitelj u župnoj zajednici. I dalje želimo promišljati ove pastoralne teme u svjetlu papine pobudnice Radosť evanđelja. Iako ona nije posvećena detaljnom proučavanju tema župe i obitelji, ono što nam se o tim temama u njoj nudi i više je nego poticajno za djelovanje oko unaprjeđenja života i obitelji i župne zajednice.

Crkva kao obitelj

Papa Franjo cijelu Crkvu vidi kao obitelj. Zajedništvo Crkve trebalo bi dakle krasiti obiteljski duh i obiteljska povezanost. Crkva je zajedništvo povezano najužim unutarnjim vezama, vezama Božjega Duha. Doista, u vjeri znamo da nema snažnijih veza od tih. To bi kao jasnu posljedicu trebalo imati nastojanje svih članova Crkve oko življenja i promicanja takvog ponašanja unutar Crkve koje će u svemu odgovarati takvom viđenju zajedništva. Papa se zato u spomenutom dokumentu tako odlučno obračunava s tolikim egoističnim stavovima i ponašanjima koja direktno ruše pravo zajedništvo Crkve. Odlučno osuđuje individualizam, karijerizam, klerikalizam, duhovnu svjetovnost, lažnu pobožnost, pogrešno ostvarivanje autoriteta, natjecanje oko sitnih oblika moći i utjecaja, gramzivost za titulama i prolaznom slavom i drugim izdancima oholosti. Doista, teško će bilo koja crkvena zajednica napredovati u obiteljskom duhu ukoliko se u sebi ne počne odlučno obračunavati s ovim zlima.

Crkva je Božja obitelj. Osjetiti istinsko crkveno zajedništvo znači osjetiti Božju ljubav na djelu. Vječni život u Bogu nije ništa drugo već savršeno zajedništvo s Njim i svima svetim i blaženima. A predokus tog zajedništva osjećamo u Crkvi, osobito u slavlju euharistije. I svagdje gdje su barem dvojica ili trojica sabrana u

Kristovo ime osjeća se trag neizmjerne ispunjenja koje nudi zajedništvo s Bogom. Zato je gajenje obiteljske duhovnosti u Crkvi i nastojanje oko življenja istinskog zajedništva ne-

Župa je u prvom redu pozvana prihvaćati i pratiti obitelji u njihovim životnim okvirima. Ona danas treba sve više postajati zajednicom koja pastoralno „izlazi“ prema obiteljima, a osobito onima na tzv. periferijama života društva.

procjenjivo za život Crkve. A to bi u prvom redu trebalo biti vidljivo u župi kao najkonkretnijoj strukturi redovitog pastoralnog.

Povezanost župe i obitelji

Obitelj i župna zajednica su višestruko povezane stvarnosti. Ni Crkve, a onda ni župe (a jasno, ni društva u cjelini), nema bez obitelji. I papa Franjo najprije prepoznaje obitelj kao temeljnu stvarnost za život i društva i Crkve. Za župnu zajednicu danas je od osobite važnosti pastoralnu skrb za obitelj postaviti u samo središte pozornosti. Pastoral bi, u određenom

Gajenje obiteljske duhovnosti u Crkvi i nastojanje oko življenja istinskog zajedništva neprocjenjivo je za život Crkve. A to bi u prvom redu trebalo biti vidljivo u župi kao najkonkretnijoj strukturi redovitog pastoralnog.

smislu, uvijek trebao kretati od obitelji. Upravo se u njoj najprije učimo vjeri i kršćanskom životu; upravo u njoj stasamo i kao članovi određene župne zajednice budući da redovito po odgovornosti i zajedništvu obitelji dolazimo do župe.

Problem se, s obzirom na povezanost obitelji i župe danas najčešće javlja s obzirom na činjenicu da je obitelj u sebi sve manje sposobna gajiti i prenositi vjeru, a to kao direktnu posljedicu ima i njezinu manjkavu povezanost s Crkvom. Pored toga, tolike obitelji su narušene i poljuljane različitim problemima. Papa Franjo u svojoj pobudnici ističe opću „krhkost veza“ kao najveći problem za obiteljsko zajedništvo. Obitelji su danas, kao što je poznato, zbog navedenih i mnogih drugih čimbenika, sve manje sposobna i za prenošenje istinskih ljudskih i kršćanskih vrijednosti.

Integralni pastoral braka i obitelji u župi

Župa sa svoje strane treba prihvaćati i prepoznavati obitelji u svojem crkvenom okrilju na određenom prostoru i to kao aktivne subjekte crkvenog života. Pastoral braka i obitelji trebalo bi postaviti u središte svih pastoralnih nastojanja u smislu da ona budu integralno prožeta crtom skrbi za obitelj. Drugim riječima, u svim pastoralnim nastojanjima važno je isticati skrb za obitelj, a ne pastoral braka i obitelji smatrati jednim „sektorom“ pastoralnog koji ćemo „postaviti uz“ druge sektore i „tu i tamo“ učiniti nešto i za obitelj.

Pastoral braka i obitelji po sebi je povezan sa svim drugim područjima crkvenog djelovanja, a u župi je to osjetniji istaknuto s obzirom na neka specifična područja pastoralnog. U tom smislu u prvom redu mislimo na područje pripreme zaručnika za vjenčanje, na djelovanje u odnosu na pripremu prvopričesnika i krizmanika i njihove roditelje, na karitativno djelovanje župe, na djelovanje u odnosu na staračke obitelji i dr. Župa je u prvom redu pozvana prihvaćati i pratiti obitelji u njihovim životnim okvirima. Ona danas treba sve više postajati zajednicom koja pastoralno „izlazi“ prema obiteljima, a osobito onima na tzv. periferijama života društva. ■

„Mit der Zärtlichkeit einer Mutter...“

Nach der ersten Woche der dritten Außerordentlichen Generalversammlung der Bischofssynode trat der ungarische Kardinal Peter Erdő, Berichterstatter der Generalversammlung, am Montag, 13. Oktober vor die Presse und sagte man müsse „die Menschen so annehmen, wie sie konkret leben“ und aus diesem Impuls heraus „mutige pastorale Entscheidungen wagen mit der Zärtlichkeit einer Mutter und der Klarheit eines Lehrers.“ Seit Beginn der Synode wurde ein „Zwist“ vermutet zwischen den Verfechtern der Sakramentalität der Ehe und deren Unauflöslichkeit und denjenigen, die eine Pastoral des konkreten Menschen in seiner unverwechselbaren Lebenssituation vor Augen haben.

Der emeritierte Kurienkardinal Walter Kasper hatte bereits im Februar dieses Jahres mit seiner Auftakt-Rede vor dem Konsistorium eine Diskussion über Geschiedene und wiederverheiratete Geschiedene ausgelöst. Bereits zu diesem Zeitpunkt unterstrich der Kardinal, dass es keine „generelle Lösungen“ geben kann, aber die Aufgabe der Kirche bestehe darin, Menschen, deren sakramental geschlossene Ehe zerbrochen ist, eine pastorale Begleitung zu bieten. In diesem Sinne argumentierte er, die Kirche könne keine Lösung anbieten, die den Weisungen Jesu widerspreche. Von der Unauflöslichkeit einer sakramental geschlossenen Ehe und der Unmöglichkeit einer neuen Ehe zu Lebzeiten eines Partners könne die Kirche nicht abrücken. Man könne die Ehe nicht unter dem Anspruch einer Barmherzigkeit auflösen; den Barmherzigkeit und Treue gehörten zusammen. In Treu zur kirchlichen Lehre könne er sich jedoch „Öffnungen“ vorstellen... (KNA, Nr. 9/26. Februar 2014).

Immer mehr Bischöfe plädieren jedoch dafür, dass die Kirche offe-

ner werden muss für Geschiedene und wiederverheiratete Geschiedene, insbesondere auch für diejenigen, die in Armut leben müssen oder deren Ehe als Folge von Migration zerbrochen ist. Mit Blick darauf bot die Synode verschiedene konkrete Vorschläge wie z. B., dass es letztlich Bischöfen in den Diözesen überlassen sein sollte, geschiedenen wiederverheirateten Eheleuten Rat zu ge-

de der Frau untergraben würde. Papst Franziskus nahm nahezu an allen Arbeitskreisen der Synode teil und nutzte Tagungspausen für intensive Gespräche mit den Teilnehmern.

An der dritten Außerordentlichen Generalversammlung der Bischofssynode nahmen 191 Synodenväter sowie 62 weitere Teilnehmer teil; von den 14 geladenen Ehepaaren nahmen 13 in der Kategorie „Hörer“, eines in der Kategorie „Experten“ teil, was eine Besonderheit dieser Synode war.

Einigen Äußerungen zufolge überlagerte die Meinung der Bischöfe, die die Unauflöslichkeit und die Sakramentalität der Ehe in den Vordergrund stellten. Der Vorsitzende der Deutschen Bischofskonferenz, Kardinal Reinhard Marx, sieht zuversichtlich in die Zukunft und betonte, die Bischöfe würden sich in guter Weise geistlich zusammenraufen. Aber, es sei eben wie mit der Echnachter Springprozession in Luxemburg: Man gehe erst zwei Schritte nach vorne und dann wie-

der einen zurück.

Am 19. Oktober schloss Papst Franziskus die Synode mit den Worten: „Liebe Schwestern und Brüder, wir haben jetzt noch ein Jahr, um die hier vorgeschlagenen Ideen in einer wirklichen geistlichen Unterscheidung reifen zu lassen und konkrete Lösungen für alle Schwierigkeiten und unzähligen Herausforderungen zu finden, welchen die Familien begegnen müssen; Antworten zu geben auf die vielen Ermutigungen, welche die Familien umgeben und einschnüren. Ein Jahr, um an der „Relatio Synodi“ zu arbeiten, welche die getreue und deutliche Wiedergabe dessen ist, was in dieser Aula und in den Arbeitskreisen gesagt und diskutiert wurde...“

Ihr

Pfr. Ivica Komodina, Delegat

In der Synodenaula

Man müsse „die Menschen so annehmen, wie sie konkret leben“ und aus diesem Impuls heraus „mutige pastorale Entscheidungen wagen mit der Zärtlichkeit einer Mutter und der Klarheit eines Lehrers“, sagte der ungarische Kardinal Peter Erdő.

ben, oder ihre Ehe zu bewerten und womöglich über den „Weg der Buße“ die Teilnahme an der Eucharistie zu gestalten.

Dass der Standpunkt der Kirche zu den geschiedenen Wiederverheirateten auf der Synode eines der wichtigen Themen war, spricht auch die Tatsache, dass es im Plenum von 250 Intervenienten allein dazu 40 Wortmeldungen gab. So beklagten die Bischöfe aus Asien, dass es dort viele arrangierte und vermittelte Ehen gäbe und die Wahl des Ehepartners nicht eigenständig geschähe. Die Bischöfe aus Afrika schilderten, dass die Polygamie eine der größten Herausforderungen in der Pastoral darstelle; die Bischöfe aus Südamerika berichteten wiederum, dass der zu starke gesellschaftliche Einfluss des Mannes in der Gesellschaft die Wür-

VATIKAN: BISCHOFSSYNODE IN ROM ENDET MIT DEM AUFRUF DES PAPTES, DIE DISKUSSION UM EHE UND FAMILIE IN DER ORTSKIRCHE WEITERZUFÜHREN

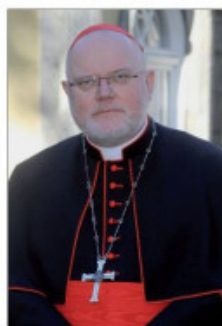
Kardinal Marx: „Der synodale Weg geht weiter!“

Zum Abschluss der Bischofssynode in Rom zum Thema „Die pastoralen Herausforderungen der Familie im Rahmen der Evangelisierung“ hat der Vorsitzende der Deutschen Bischofskonferenz, Kardinal Reinhard Marx, eine positive Bilanz gezogen. „Wir haben eine spannende Synode erlebt mit einer offenen und freimütigen Diskussion. Dabei sind unterschiedliche Positionen hervorgetreten und Schwierigkeiten gerade im weltkirchlichen Kontext wurden nicht verschwiegen. Gleichzeitig konnten aber auch Chancen und Herausforderungen debattiert werden. Das hat auch das Abschlussdokument der Bischofssynode gezeigt. Am Ende steht für mich fest: Der synodale Weg geht weiter!“

Die Synode habe gezeigt, dass die Kirche mit den Menschen und was sie bewege im Gespräch bleiben müsse: „Dabei haben wir die Verpflichtung, das Evangelium zu verkünden und nicht uns selbst zu zitieren. In den Monaten nach der jetzigen Synode bis zur Bischofssynode im kommenden Jahr wird es darum gehen, welche Wege wir in den Ortskirchen entwickeln können, die die Lehre der Kirche und die pastorale und familiäre Situation der Menschen zusammenbringen. Es geht darum – wie es im Abschlussdokument der Synode heißt –, neue Wege zu finden in Theorie und Praxis. Wir sind als Bischöfe dazu im Dialog bereit. Da gibt es keine Denk- und Sprechverbote. Ich hoffe auf eine intensive Debatte in unseren Bistümern, Pfarreien und Verbänden“, so Kardinal Marx. Die Bischofskonferenz habe auf ihrer Herbst-Vollversammlung einen entsprechenden Weg beschlossen, der die Familienpastoral stärken soll: „Dieser Prozess dient zur Vorbereitung eines bischöflichen Wortes zu Ehe und Familie der Deutschen Bischofskonferenz. Es soll beispielsweise mit einem Hearing und weiteren Impulsen zu einer vertieften Auseinandersetzung der Thematik führen.“

Kardinal Marx hob noch einmal hervor, dass sich die deutschen Bischöfe seit langem mit der Frage befassen, auf welche Weise die Ehe- und Familienpastoral in Treue zur kirchlichen Lehre gestaltet werden und

die Zeichen der Zeit aufnehmen kann: „Wir stellen eine nach wie vor ungebrochene, teilweise sogar gestiegene Wertschätzung des Lebens in verbindlicher Partnerschaft und Familie fest. Andererseits begegnen wir selbst im engeren Kreis der engagierten Ka-

Der Vorsitzende der Deutschen Bischofskonferenz, Kardinal Reinhard Marx zog eine positive Bilanz der Synode

Foto: W. Roucka – Erzb. Ordinariat München; wikipedia.org

tholiken großem Unverständnis gegenüber kirchlichen Lehraussagen mit Blick auf die Familie. Auch das ist auf der Bischofssynode in vielfachen Facetten deutlich geworden. Wir müssen jetzt in dem vor uns liegenden Jahr an diesen Themen weiterarbeiten, um noch konkretere Antworten zu entwickeln, die der Papst in seiner Schlussansprache erbeten hat.“ Kardinal Marx betonte, dass es notwendig sei – und das habe die Synode gezeigt – „in den Fragen von Sexualität, Ehe und Familie wieder sprachfähig zu werden. Wir haben als Bischofskonferenz bereits Initiativen zur Ehepastoral ins Leben gerufen, die das bislang schon starke Engagement in diesem Bereich profilieren soll. Die Bischofssynode in Rom hat den Blick geweitet auf das ganze Feld der Pastoral im Bereich von Ehe und Familie“.

Die Deutsche Bischofskonferenz wolle deshalb die pastorale Begleitung von Gläubigen, deren Ehe zerbrochen ist und die eine neue Verbindung eingegangen sind, intensivieren. „Wie alle Gläubigen müssen auch sie die Kirche als Heimat erfahren und aktiv an ihrem Leben teilnehmen können. Sie dürfen sich nicht als Christen zweiter Klasse fühlen! Eine wichtige Aufgabe ist es, ihnen zu helfen, das Zerbrechen ihrer ehelichen Lebensgemeinschaft psychologisch und theologisch zu verarbeiten, sie zu ermutigen, weiterhin oder erneut am Leben der Kirche aktiv teilzunehmen, und sie in

ihrem Bemühen zu unterstützen, ein Leben nach dem Glauben zu führen“, so Kardinal Marx.

Ute Eberl, die deutsche Auditorin während der Bischofssynode in Rom, betonte zum Abschluss der Beratungen: „Für mich standen die zwei Synodenwochen unter der Überschrift: Raus aus der Komfortzone! In der ersten Woche hieß das: hören auf die Lebenswirklichkeiten von Familien aus der Weltkirche. Die Bischöfe aus aller Welt haben sehr plastisch und mit Herzblut berichtet. Hinter jedem Statement steht eine konkrete politische, kulturelle und ökonomische Situation, manchmal auch Krieg und Verfolgung. Und: Die Synodenväter haben frei und offen gesprochen.“ In der zweiten Woche hätte hingegen nicht mehr die Lebenswirklichkeit der Menschen im Vordergrund gestanden, sondern „eine eher bewahrende Haltung, eine Vorsicht, vielleicht auch eine Sorge. Vor und zurück, Schleifen drehen, wieder vor und zurück: So geht Prozess – der Plan von Papst Franziskus geht auf. Von außen gesehen ganz normal, wenn man mittendrin sitzt, kann man schon mal ungeduldig werden“, so Ute Eberl. Jetzt sei die Zeit der Ortskirchen dran, um das Jahr bis zur nächsten Bischofssynode in guter Weise vorzubereiten. Ermutigt zeigte sie sich durch den Papst, der in seinen Abschlussworten vom Dienen gesprochen habe: „Eine Kirche, die für die Menschen da sein will, die bückt sich. Die bückt sich, um die Lebenswirklichkeiten wahrzunehmen – und schaut nicht zuerst mit der Brille des Kirchenrechts. Das hat nichts damit zu tun, ‚die Melodie der Welt‘ nachzupfeifen, das hat damit zu tun, bei den Menschen zu sein. Vielleicht macht eine Kirche, die dient, manchmal auch Fehler in ihrem pastoralen Engagement. Aber wer dient, der hat auch keine weiße Weste an, sondern der trägt eine Schürze. Das kann man nachlesen im Evangelium von der Fußwaschung, da hat Jesus auch eine Schürze getragen.“

Mit dem Verlauf und den Ergebnissen der Bischofssynode wird sich der Ständige Rat der Deutschen Bischofskonferenz bei seiner nächsten Zusammenkunft Ende November befassen.

www.dbk.de

KELKHEIM

Hodočašće u Rim, Asiz i Padovu

Prvi dani listopada tekuće godine, mjeseca posvećenog Blaženoj Djevici Mariji, ostal će u lijepom i posebnom sjećanju skupini hodočasnika iz Hrvatske katoličke župe Main-Taunus/Hochtaunus. Naime, zadnjega dana rujna hrvatski hodočasnici u pratnji župnika fra Marinka Vukmana i pastoralne suradnice s. Magdalene Višić, krenuli su na hodočašće u Rim, Asiz i Padovu. Premda je putovanje zbog prostorne udaljenosti dugo trajalo, ipak su sretno stigli u Rim: upravo na vrijeme da se susretnu s papom Franjom, koji inače srijedom na Trgu sv. Petra drži audijencije, odnosno susrele s vjernicima iz čitavog svijeta. Tome su se susretu posebno radovali, posebno jer ih je papa Franjo srdačno pozdravio. Nakon završetka susreta i potrebnog odmora i okrepe, krenuli su u posjetu svetih i poznatih mjesta grada Rima, u pratnji vodiča fra Stipe Kljajića, franjevca Provincije Bosne Srebrene koji je na doktoratu u u Rimu. Najprije su posjetili baziliku sv. Petra. Iz bogatstva bazilike izdvaja se grob sv. Petra, baldahin nad oltarom, katedra sv. Petra, veličanstvenu kupolu i Michelangelovu Pielà. Nakon posjeta same bazilike – molitve na grobu sv. Ivana Pavla II. – veći dio hodočasnika, točnije njih 35, stepenicama (kojih je više od 500) uspjelo se na kupolu s koje puca veličanstven pogled na Rim. Hodočasnici su potom, već vidno umorni, pošli na večeru i počinak u hotel „Black et Noir“, mjesto svog trodnevnog boravka u Rimu. Sljedećega dana, 2. listopada, nešto bržim intenzitetom nastavljeno je hodočašće. Obilazak je tako krenuo od bazilike sv. Ivana Lateranskog, papine katedrale odnosno glave i majke svih crkava na čitavom svijetu. Potom su krenuli prema Svetim stepenicama koje se nalaze svega nekoliko metara od same bazilike. Upoznati su o tome kako se za te kamene stepenice vjeruje da se njima uspeo Isus Krist prilikom suđenja kod Poncija Pilata, a koje je u Rim donijela Jelena, majka cara Konstantina. Nakon Svetih stepenica slavili su svetu misu u kapeli na Antonianumu, franjevačkom sveučilištu i koledžu i zatim se uputili u baziliku Marije Velike,

najveću marijansku baziliku na svijetu, gdje su upoznati s poviješću nastanka te stare bazilike i s važnijim umjetničkim ostvarenjima koja je krase. Nakon popodnevno odmora, nastavili su obilazak posjetivši crkvu sv. Petra u okovima: mjesto gdje se nalazi skulptura Michelangelovog Mojsija, ali i umjetnička ostvarenja Julija Klovica, hrvatskog slikara. Na red je po-

lista, najstarijih i najvećih rimskih, ali i uopće kršćanskih katakombi čiju su unutrašnjost tumačila dva njemačka vodiča. Nakon posjeta katakombi i kratkog odmora zaputili su se u baziliku sv. Pavla izvan zidina, zadnju od četiri najveće i najstarije bazilike Rima. U prekrasnom predvorju vodič fra Stipo ih je ukratko upoznao s poviješću nastanka bazilike, s umjetni-

tom došao Colosseum, najveća, a vjerojatno i najpoznatija sačuvana građevina iz rimskog vremena koja i za kršćane ima posebnu važnost: dovoljno se samo prisjetiti Puta križa koji Papa na Veliki petak započinje upravo u Colosseumu. Forum romanum, odnosno stari Rim bila je sljedeća desti-

nama na njezinom pročelju i u predvorju, a potom i sa samom unutrašnjošću, odnosno s grobom sv. Pavla, prekrasnim likovnim ostvarenjima i drugim znamenitostima. Nakon što su se odmorili i okrijepili u parku ispred bazilike, autobusom su krenuli u središte grada i posjetili Panteon, paganski hram svih bogova koji je danas crkva. Od Panteona su pješice krenuli središtem Rima te su posjetili crkvu sv. Ignacija Lojolskog, Fontanu di Trevi, Španjolske stepenice i na koncu Hrvatski zavod sv. Jeronima. Upravo u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima, nakon prigodnog predavanja mons. Jure Bogdana i prigode za sv. ispovijed, hodočasnici su slavili sv. misu, uz prisutnost četvorice hrvatskih svećenika. Službeno

Pozdrav pape Franje hodočasnicima iz Kelkheima: „Od srca pozdravljam blagoslivljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito vjernike župe svetoga Marka iz Makarske u Hrvatskoj te članove Hrvatske katoličke zajednice Main-Taunus/Hochtaunus iz Kelkheima. Dragi prijatelji, čuvajte živim plamen vjere, upaljen na danu vašega krštenja i podržavan primjerima svetih mučenika, kako bi i drugi vidjeli radost vašega života u Kristu. Hvaljen Isus i Marija!“

nacija hodočasnika. Nakon toga su posjetili Piazzu Veneziu. Na koncu dana, uspevši se dugim stepenicama, posjetili su i crkvu Aracoeli, mjesto gdje je sahranjena posljednja bosanska kraljica Katarina Kotromanić Kosača. Treći dan boravka u Rimu započeo je posjetom katakombi sv. Ka-

završivši posjet Rimu, hodočasnici su se vratili u hotel na večeru i zasluženi odmor. Na svetkovinu sv. Franje, 4. listopada, zaštitnika Italije i jednog od najvećih svetaca uopće, hodočasnici su iz Rima krenuli u Asiz. Nakon tro-satne vožnje, uz kratku pauzu, sretno

Nastavak na str. 20

DÜSSELDORF

Oproštaj o. Kulovića i uvođenje o. Čirka

Dosadašnji voditelj Hrvatske katoličke misije Düsseldorf fra Josip Kulović oprostio se od misije, a u službu novog voditelja misije uveden je fra Petar Čirko, koji je dosad vodio HKM Berlin. O. Kulović je postao voditeljem hrvatskih katoličkih zajednica Esslingen, Nürtingen, Filderstat i Kirchheim u Teck. Svečano misno slavlje u tom su povodu, u nedjelju 7. rujna, u crkvi sv. Apolinara u Düsseldorfu predvodili su o. Kulović i o. Čirko u koncelecijaciji s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komarom te uz asistenciju đakona Hansa-Gerda Greveldinga, referenta

Na oproštaju o. Kulovića i uvođenju o. Čirka bilo je posebno svečano

Internacionalnog katoličkog dušobrižništva u Nadbiskupiji Köln. A.P.

NÜRNBERG

Isus i danas ozdravlja

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Nürnberg, od 9. do 12. listopada, održana je duhovna obnova pod geslom „Isus i danas ozdravlja“. Voditelj duhovne obnove bio je franjevac Franjevačke provincije Bosne Srebrene dr. fra Ivo Pavić, koji je kroz četiri dana govorio o vje-

ri, zdravlju i grijehu. Svakog dana dvorana je bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Fra Ivo je istaknuo koliko vjera pomaže u svakidašnjem životu, a posebno u ozdravljenju. Na početku duhovne obnove fra Ivo je srdacno pozdravio i zaželio mu dobrodošlicu voditelj misije don Niko

Šošić, koji se zahvalio svima koji su došli, a ponajviše svome suradniku don Vitomiru Zečveću, koji je sve to organizirao. U četvrtak prvoga dana bilo je predavanje o obraćenju i vjeri. Fra Ivo je istaknuo kako je važno za naš vjernički život obraćenje i slijediti Isusa našeg Spasitelja. Kroz cijelu duhovnu obnovu glazbeno je animirao misijski crkveni zbor pod vodstvom Elizabete Bilić. Drugoga dana obnove tema je bila molitva, okultizam i čitanje riječi Božje. Znak naše vjere je molitva i redovito čitanje Svetog pisma. Treći dan duhovne obnove tema je bila o Duhu Svetom, o tome kako Isus i danas ozdravlja te o sakramentima. Obdržavanje svetih sakramenata je važnost da se vjernik uključi u život Crkve. Duh Sveti je snaga Božje ljubavi. Četvrti dan duhovne obnove bio je u znaku susreta s bolesnicima, koje je fra Ivo blagoslovio i na njih polagao ruke. Mnogi ljudi su svjedočili na duhovnoj obnovi što su sve doživjeli i što im je Isus učinio tijekom molitve za ozdravljenje. Tijekom cijele duhovne obnove bili su svećenici na raspolaganju za sv. ispovjed: don Marko Pavletić, don Marko Kozina i don Niko Šošić. Tijekom četiri dana na duhovnoj obnovi bilo je oko 1.500 vjernika.

Marijan Karlović

O. Pavić na misnom slavlju s don Nikom Šošićem i don Vinkom Zečevićem

OFFENBACH AM MAIN

Susret s misionarom fra Ilijom Barišićem

Vjerojatno među ljudima iz 152 nacije, koje žive u gradu Offenbachu na Majni, ima onih koji potječu iz DR Konga, u kojem već 42 godine djeluje hrvatski misionar, zadarski franjevac rodom iz Rame u BiH fra Ilija Barišić. Na susretu s vjernicima Hrvatske katoličke misije Offenbach, 22. listopada, u misijskim prostorijama o. Barišić je govorio o tome kako su kršćanstvo i katoličanstvo duboko ukorijenjeni među stanovnicima Konga u Africi. Na kraju svog godišnjeg odmora i posjeta Domovini, fra Ilija je posjetio i tu zajednicu kako bi utvrdio vezu s mnogim kumovima afričke djece iz hrvatske misije Offenbach koji tako pomažu u školovanju djece i mladih. Fra Ilija je govorio o svom pastoralnom misionarskom djelovanju na temelju jednog dokumentarnog filma koji je dokumentirao njegov rad u Africi. Posebno je ponosan na prosvještavanje i školovanje afričke djece, a i odraslih koje je naučio mnogim poslovima, da bi postali ljudi svjesni svoga dostojanstva,

ali i da bi postali sposobni upravljati darovima kojima je Bog obdario zemlju Kongo. Zlato, bakar, dijamanti i druge vrijedne rude ništa ne vrijede u rukama tuđinca. „Nije zlato sve što sija“ – može se staviti kao geslo nad barjake stranih porobljivača crnačkog stanovništva u Africi, jer je sramota i govoriti sve što namještaju stanovništvu Afrike da bi im oteli bogatstvo koje im je Bog darovao. Zato je tu Isusova Crkva i njezini misionari, da ljudima Afrike pokažu da su Bogu

svoju zemlju i ovaj svijet. U filmu su vjernici Offenbacha primijetili kako se djeca i mladi, odrasli i stari smiju, plešu i pjevaju, kako je njihova misa radosnija, a kako su naša europska bogata lica tužnija. Za sve je na kraju priređena bogata zakuska. Vjernici su se pozdravili s fra Ilijom u mislima i dobrim željama za njegov rad i za Božju Afriku noseći kući duboko u srcu odluku da će i dalje kumovati rastu i odgoju afričke djece, koja bez njihovih pedeset ili sto eura godišnje ne

Okupljeni su sa zanimanjem slušali o vjeri i životu u Africi

važni i da je Bog u njima stvorio takve bisere i dijamante, da je i njima dao zlatne ruke kojima mogu graditi

bi mogli uopće ići u školu, jer mnogi koji ne idu u školu kao djeca već završe u ratu.

fra Tomislav Dukić

FREISING

S Božjim blagoslovom u novu vjeronaučnu i školsku godinu

O. Čugura je blagoslovio torbe i (vjero)učenike

Iako nije bio školski dan, u nedjelju 12. listopada, poneki prolaznici su se čudili djeci koja su te nedjelje sa školskim torbama u Landshutu, Freisingu i Dachau išla na misna slavlja, koja su se slavila na hrvatskom jeziku. Ali, nedjeljni odmor nije dolazio u pitanje, jer toga dana, djeca su neopterećena školskim obavezama, s školskim torbama hitala na svete mise, gdje su sa svojim zajednicama pjesmom i molitvom zazvala Božjeg Duha mudrosti, razuma, savjeta, znanja... da siđe na njih i da ih prati, nadahnjuje i jača u novoj vjeronaučnoj i školskoj godini. Župnik Hrvatske katoličke župe Freising fra Ivan Čugura je tijekom misnih slavlja blagoslovio (vjero)učenike i njihove torbe te im je zaželio Božji blagoslov na početku nove školske i vjeronaučne godne. ■

HAGEN

„Voljeli ste mlade, a oni su voljeli Vas“

Vjernici Hrvatske katoličke misije Hagen oprostili se od dugogodišnjeg voditelja misije vlč. Stipana Vrdoljaka i pastoralne suradnice Gisele Kliewer. Novim voditeljem misije Hagen od 1. listopada postao je vlč. Damir Kovačić.

U nedjelju 5. listopada od vjernika Hrvatske katoličke misije (HKM) u Hagen u Sjevernoj Rajni-Vestfaliji oprostili su se vlč. Stipan Vrdoljak, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, koji je vodstvo misije Hagen preuzeo 14. studenog 1974., na blagdan sv. Nikole Tavelića, i pastoralna suradnica Gisela Kliewer, koja u zajednici djeluje od 1981. godine. Svečano zahvalno misno slavlje u tom je povodu u crkvi St. Michael u Hagenu predvodio vlč. Stipan Vrdoljak. Mjesni njemački župnik vlč. Heinz Lenze u svojoj je propovijedi zahvalio vlč. Vrdoljaku na dugogodišnjem prijateljstvu i plodnoj suradnji. U koncelebriranom misnom slavlju bili su i bivši dekan Franz Josef Ost-

darovali hrvatski ugostitelji iz Hagen i šire okolice i prigodnim kulturnim programom u prostorijama evangeličke crkve St. Paulus. Nazočni su bili i mnogi svećenici i predstavnici udruga iz njemačke mjesne Crkve: vlč. Heinz Lenze, dekan Franz Josef Ostrup, dekan dr. Norbert Bathen, mons. dr. Gerhard Specht, p. Bernhard Sajj Eric, vlč. Thomas Kubsa, Johannes Schurgacz, Thorsten Herrmann, Michael Gebauer, Raphael Gehrmann, Wolfgang Herz i Elke Schwerdtfeger. Nakon pozdrava gostiju na pozornicu su stupili mladi misije Hagen. Na

bližnjemu za mene bio bi besmislen“, mladi su izvodili recitale i pjesme.

Riječi zahvalnosti vlč. Stjepanu Vrdoljaku na hrvatskom jeziku u ime cijele zajednice uputio je Valent Tomšić. „Pamtimo jedni druge po ljubavi koju smo iskazivali, po dobroti koju smo doživjeli, po milosrđu koje nam je dato. Ponosni smo na Vas jer ste nam svojim svakodnevnim življenjem i vlastitim primjerom pokazivali put vjere kojim treba ići. Svi ma nama, i mladima i starijima, ostat ćete u sjećanju kao neumoran ispovjednik, dobar propovjednik i brižan sugovornik koji je imao vre-

Gisela Kliewer

Zahvala vlč. Vrdoljaku

Vlč. Vrdoljak, vlč. Kovačić, Gisela Kliewer i drugi s mladima u narodnim nošnjama

rup, dekan dr. Norbert Bathen, mons. dr. Gerhard Specht, nasljednik vlč. Vrdoljaka vlč. Damir Kovačić, svećenik Varaždinske biskupije koji misiju Hagen službeno vodi od 1. listopada, i delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. Delegat vlč. Komadina je vlč. Vrdoljaku i gospođi Kliewer u znak zahvalnosti za sve što su učinili za Hrvate katolike na tom području uručio dar u ime Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Frankfurtu. Novom voditelju Hrvatske katoličke misije Hagen vlč. Kovačiću delegat vlč. Komadina je zaželio uspješan početak dušobrižničkog rada u misiji Hagen. Svečano misno slavlje uvečao je zbor HKM Hagen kojeg vode Mario Friebe i Valent Tomšić.

Slavlje je nastavljeno zajedničkim bogatim ručkom kojeg su pripremili i

hrvatskom i njemačkom jeziku zahvalili su najprije pastoralnoj suradnici Giseli Kliewer na njezinom angažmanu u HKM Hagen koji je „nemjeriv, bilo na intelektualnom, humanitarnom ili drugom području ljudskih potreba. Toliko je toga vrijednog i plemenitog da bi se o tome mogla napisati pozamašna knjiga“. Ljubav Gisele Kliewer prema mladima misije Hagen „osjećala se na svakom koraku“. Treba istaknuti i njezine humanitarne Transporte u Hrvatsku za vrijeme Domovinskog rata koje je pored svog rada u misiji Hagen i kao učiteljica osnovne škole vikendom sama provodila u djelo. Za njezin uzoran i jedinstven humanitarni rad njemačka država joj je 2002. godine uručila „Bundesverdienstkreuz“. U čast gospođi Kliewer, koja je jednom prilikom o sebi rekla: „Život bez ljubavi prema

mena za tople riječi i osjećaj za drugoga. Svojim životom i odnosom prema Bogu i čovjeku naučili ste i nas kako se može živjeti u poniznosti i skromnosti, a ujedno biti veliki čovjek u Božjim očima. Sjećat ćemo se Vas i preko naših mladih koje ste s puno ljubavi prihvaćali, pripremali za Prve priče, krizme, biblijske olimpijade, vodili na izlete, te ih poučavali vjeri, poslušnosti, marljivosti, poštenju i svemu onom što će im u zrelijim godinama biti na dobro da postanu vrijedni i dobri ljudi. Voljeli ste mlade, a oni su voljeli Vas“, istaknuto je između ostalog u zahvalnom govoru. Slijedili su recitali, zahvalne pjesme te nastup folklornih skupina u čast vlč. Stjepanu Vrdoljaku koji se nakon punih četrdeset godina pastoralnog djelovanja u HKM Hagen vraća u rodni kraj.

Antonia Tomljanović-Brkić

REUTLINGEN, METZINGEN, TÜBINGEN

Proslava sv. Vinka Paulskog

U nedjelju 28. rujna Hrvatska katolička zajednica (HKZ) sv. Vinka Paulskog iz Tübingena proslavila je svoga nebeskog zaštitnika. Euharistijsko slavlje predvodio je fra Ivan Mihalinec, franjevac Hrvatske provincije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu. Fra Ivan je voditelj HKZ Freudenstadt i HKZ Nagold. Uz njega

ji su, kao i uvijek, pripremile vrijedne domaćice, kojima je izrečeno veliko hvala. Na početku domjenka vlč. Kutleša je pozdravio sve okupljene i želio im dobrodošlicu i ugodno druženje. Druženje je nastavljeno uz razgovor, zvuke domaćeg tamburaškog sastava TS „Zlatni vezovi“ te prigodno kolo.

Ante Kekez/Ivica Zrno

obilježava na našem putu odrastanja. Svi ćemo reći da nije lako biti u školi, ali škola i učenje nam može donijeti obilje dobra, rekao je vlč. Ante. Kao vjernici, ne samo djeca, nego svi mi pozvani smo donositi dobre rezultate u školi vjere, a škola vjere je škola koja traje cijeli život i približava nas Bogu, poručio je vlč. Ante. Zbor djece

su koncelebrirali domaći svećenici, vlč. Ante Kutleša, voditelj HKZ Reutlingen, HKZ Metzingen i HKZ Tübingen, i vlč. Ivica Zrno, dušobroznik u tim hrvatskim zajednicama. Euharistijsko slavlje je slavljeno u crkvi sv. Ivana u Tübingenu u kojoj se članovi te zajednice uobičajeno okupljaju na misnim slavljinama. U prigodnoj homiliji fra Ivan je poručio kako živjeti svećakim životom ostavlja tragove u vremenu. To su tragovi koje rado slijedimo. Fra Ivan je kroz duhovnu priču o svetosti i svecima dočarao naše viđenje svetaca. Sveci su prozor kroz koji nam sija sunce, poručio je. Također je podsjetio kako je sv. Vinko u povijesti Katoličke Crkve najveći utemeljitelj prihvatilišta za djecu koja su napuštena, bolesna, siromašna i odbačena. Nakon euharistijskog slavlja nastavljeno je druženje u prostorijama župe sv. Ivana, uz bogati domjenak ko-

Zaziv Duha Svetoga na početku školske godine

Nedjelja 5. listopada bila je u hrvatskim katoličkim zajednicama Reutlingen, Metzingen i Tübingenu znaku nove školske godine, te zaziva Duha Svetoga na sve studente i školarce, te njihove obitelji iz tih zajednica. Euharistijskim slavljinama u sve te tri hrvatske zajednice proslavljen je početak nove školske i vjeronaučne godine. Tom prigodom su blagoslovljeni učenici i njihove školske torbe. Euharistijsko slavlje predvodio je voditelj zajednica vlč. Ante Kutleša, uz koncelebraciju dušobroznika vlč. Ivica Zrno. Obrativši se homilijom okupljenim vjernicima, posebno djeci, vlč. Ante je istaknuo važnost i veličinu škole za život svakoga od nas. Bez škole ne možemo, a škola je ono što nas uvelike

i mladih, kojim je ravnala Vlatka Vukašinac, uveličao je euharistijsko slavlje. Zbor djece i mladih mladenačkim repetoarom pjesama pripremao se za tu prigodu.

Listopadske pobožnosti

Mjesec listopad je posebno posvećen Majci Božjoj i pobožnosti krunice. Prije pobožnosti vjernici su imali priliku za sv. ispovijed, nakon čega se molila krunica, a potom slavila sv. misa. Listopadske pobožnosti su bile svakog četvrtka u Reutlingenu, a utorkom u Metzingenu. Najave za sve to mogle su se naći na internetnoj stranici zajednica: www.hkz-reutlingen.de. Valja istaknuti da su se toj pobožnosti, kao i sakramentima pomirenja i euharistije, vjernici rado odazvali.

Ivica Zrno

KELKHEIM

Misijska nedjelja s misionarom o. Barišićem

U nedjelju 19. listopada u HKM Main-Taunus/Hochtaunus slavljena je misijska nedjelja, a misno slavlje predvodio je misionar iz Afrike fra Ilija Barišić, koji već 42 godine u Kongu u Africi navijest Radosnu vijest. Molilo se za tešku i odgovornu zadaću misionara i misionarki iz naše Domovine, koji uspješno djeluju u Africi, uz skupljanje milodara. U homiliji je podsjetio na težak život afričkih ljudi, a posebice djece. Primjerice, dnevnicu iz-

nosi 1,5 do najviše 3 dolara, a grad od 800.000 ljudi nema ni struje ni vode, a zrakoplovi slijeću na neasfaltiranu pistu. Nadalje je istaknuo teške životne drame, poput otmice mnogih obitelji, djece, svećenika, apelirajući na vjernike za molitvenu podršku. Također se spomenula edukacija djece, koju vjernici HKM Main-Taunus/Hochtaunus također financijski potpomažu. Uskoro će se graditi

i osnovna škola za koju fra Ilija još traži pomoćnike, jer djeca treba edukacija kojom će razviti inteligenciju koja im je od Boga dana. Možda jednoga dana upravo ti mladi ljudi uz Božju pomoć oslobode Afriku od korupcije, gladi i ostalih teških egzistencijalnih problema, kazao je. Ujedno je kao poticaj vjernicima ostavio poruku pape Franje za Svjetski misijski dan 2014. ■

NJEMAČKA

Personalne promjene

Donosimo podatke o personalnim promjenama u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj

HKM OFFENBACH

Voditeljem misije postao je fra Tomislav Dukić, koji je naslijedio fra Petra Vučemila.

HKM HAGEN

Voditeljem misije postao je vlč. Damir Kovačić koji je naslijedio vlč. Stipana Vrdoljaka, koji je otišao u mirovinu.

vlč. Damir Kovačić

HKM BERLIN

Voditeljem misije postao je fra Frano Čugura, koji je naslijedio fra Petra Čirka koji je postao voditeljem HKM Düsseldorf.

HKM DÜSSELDORF

Voditeljem misije postao je fra Petar Čirko, koji je naslijedio fra Josipa Kulovića koji je postao voditeljem HKZ Esslingen, HKZ Nürtingen, HKZ Filderstadt i Kirchheim u. Teck.

HKZ ESSLINGEN, HKZ NÜRTINEN, HKZ FILDERSTADT i HKZ KIRCHHEIM UNTER TECK

Voditeljem hrvatskih katoličkih zajednica Esslingen, Nürtingen, Filderstadt i Kirchheim u. Teck postao je fra Josip Kulović koji je naslijedio fra Antu Buljana koji je preuzeo pastoralnu službu u domovini.

HKZ BIETIGHEIM-BISSINGEN, HKZ ILLINGEN i VAHINGEN A.D. ENZ

Voditeljem zajednica postao je fra Josip Bebić koji je naslijedio fra Franu Čuguru koji je postao voditeljem HKM Berlin.

HKŽ TRAUNREUT

Fra Pavo Filipović

Dosadašnji voditelj župe fra Mogomir Kikić preuzeo je pastoralnu službu u Kanadi, a naslijedio ga je fra Pavo Filipović.

HKZ STUTTGART - BAD CANNSTATT i HKZ FEUERBACH

Na mjesto dušobrižnika došao je fra Frano Milanović-Litre, koji je naslijedio dosadašnjeg dušobrižnika fra Damjana Čovu.

HKM SREDNJI BADEN

Na mjesto dušobrižnika došao je don Stjepan Pasarić, koji je naslijedio dosadašnjeg dušobrižnika don Franju Petrinjaka koji se vratio u domovinu.

don Stjepan Pasarić

HKŽ FRANKFURT

U misiji kao pastoralna suradnica djeluje s. Luca Petrović, koja je naslijedila s. Damiru Gelo, koja je otišla u mirovinu.

s. Luca Petrović

HKM HAGEN

Pastoralna suradnica Gisela Kliever 1. studenoga otišla je u mirovinu.

KELKHEIM

Nastavak sa str. 15

su stigli u taj po mnogočemu poseban talijanski gradić. Premda je Asiz na svetkovinu sv. Franje osobito živ, odnosno prepun hodočasnika iz čitavog svijeta, ipak su hodočasnici uspjeli posjetiti predviđena mjesta i zajedno s mnogobrojnim drugim hodočasnici-ma uživati u toj posebnoj prigodi da upravo na taj dan budu u tom gradu. U Padovi su posjetili baziliku „sveca svega svijeta“, sv. Antuna Padovanskog, jednu od najvećih remek-djela svjetske umjetnosti. To je jedno od najpozantijih i najposjećenijih kršćanskih svetišta. S poviješću bazilike i svetišta hodočasnike je upoznao konventualac fra Nikola Rozanković, koji je i predvodio sv. misu u kapelici svetišta. Nakon toga su krenuli u svetište sv. Leopolda Bogdana Mandića, „sveca pomirenja i ekumenizma“. Kod groba sv. Leopolda su se pomolili za Domovinu i ujedinjenje svih kršćana. ■

Izlet velikog zbora u Fuldu

U subotu 18. listopada članovi mješovitog župnog zbora posjetili su najveći istočni grad Hesena – Fuldu, u pratnji župnika fra Marinka Vukmana i pastoralne suradnice s. Magdalene Višić. Pod vodstvom turističkih vodiča grada Fulde posjetili su znamenitu katedralu sv. Bo-

nifacija, poznati dvorac u središtu grada i ostale znamenitosti staroga dijela grada. Nakon zajedničkog ručka imali su prigodu još malo uživati u sunčanom popodnevnu i ljepotama glavnog gradskog trga i parka. U Fuldi je najupečatljivija katedrala u kojoj se ujedno nalazi i grob sv. Bonifacija. ■

ZAGREB

Pjesnikinja Malkica Dugeč ovjenčana Nagradom Lucijana Kordića

U Društvu hrvatskih književnika (DHK) u Zagrebu 6. listopada svečano je dodijeljena Nagrada „Fra Lucijan Kordić“ za najbolje književno djelo objavljeno u razdoblju od 1. rujna 2010. do 1. rujna 2014. pjesnikinji iz Stuttgarta Malkici Dugeč. Nagradu dodjeljuje Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba i ZIRAL - Zajednica izdanja „Ranjeni labud“ iz Mostara, čiji se natječaj provode svake četvrte godine. U konkurenciji za ovu prestižnu književnu nagradu natječu se autori zbirki pjesama, romana, zbirki pripovijedaka, zbirki novela i zbirki putopisa, čija tematika, na bilo koji način, obrađuje život Hrvata izvan domovine. Nagrada u iznosi 3.000 CHF dodijeljena je pjesnikinji Dugeč za zbirku pjesama „Žigice vjere“ u nazočnosti brojnih uglednika iz javnog života i ljubitelja lijepe književnosti. Pjesnikinja Dugeč primila je nagradu u novčanom iznosu i povelju iz ruku predsjednika DHK-a Božidara Petrača, koji je u prigodnom govoru istakao Malkičinu osebnju versifikaciju stiha. U ime tročlanog prosudbenog povjerenstva, kojega su činili Božidar Petrač, Đuro Vidmarović, o pjesničkom opusu Malkice Dugeč govorio je istaknuti književnik i prevoditelj Stjepan Šulek. Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knežević čestitao je laureatkinji, uručivši joj prigodni dar. Malkica Dugeč (1936.) najplodnija je suvremena hrvatska pjesnikinja u iseljeništvu. Rođena je u Zavidovićima, a u RH se doselila s obitelji još u gimnazijskim danima. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radila je kao profesorica hrvatskoga jezika i ravnateljica škola diljem Hrvatske. Morala je emigrirati 1972. za svojim mužem Božom Dugečem iz političkih razloga, nakon Hrvatskoga proljeća kada su se supružnici zamjerili komunističkim vlastima osnivajući ogranke Matice hrvatske u Slavoniji. Nakon izbjegličkih lutanja nastanjuje se trajno u Stuttgartu, gdje je tek 1975. dobila azil.

Objavila je dvadesetak knjiga pjesama i jednu knjigu proze. Zajedno s prof. Kazimirom Katalinićem pri-

redila je, i u izdanju Hrvatske republikanske zajednice, objavila knjigu govora i eseja svoga pok. supruga Bože Dugeča pod naslovom „Nismo spremni robovati“. Prevedena je na strane jezike, a zastupljena je u broj-

Malkica Dugeč za primanja nagrade u DHK

nim antologijama. Nagrađena je Nagradom „Dubravko Horvatić“ za ciklus pjesama „Sebe ne vidiš nikada“, i književnom nagradom Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne „Antun Branko Šimić“ za zbirku „U riječ unjedrena“. Piše pjesme i na njemačkom jeziku. Brojne pjesničke zbirke Malkice Dugeč nastale u proteklih dvadeset pet godina nisu plod zakašnjenja pjeva, već rezultat prešućivanja i progona naraštaja hrvatskih intelektualaca tijekom Hrvatskoga proljeća sedamdesetih.

Od 1978., sa svojim suprugom (danas pokojnim) publicistom Božom, predstavlja kulturni časopis „Republika Hrvatska“ na Međunarodnome sajmu knjiga u Frankfurtu. Taj europski renomirani sajam knjiga davao je našim hrabrim prognanim intelektualcima - izloženim pogibelji Udbinah agenata (na čijem je popisu pri vrhu bio Božo Dugeč), štand gdje su supružnici Dugeč organizirali nastupe hrvatskih emigrantskih pisaca sa svih kontinenta pod nazivom „Riječ iseljene Hrvatske“. Stoga je Malkica Dugeč, iznimno zaslužna za hrvatsku književnu prisutnost u svijetu. Članica je Društva hrvatskih književnika u Zagrebu i Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne u Mostaru te njemačkog Društva za kroatistiku. Stalno živi i djeluje u Stuttgartu. Nagrada je

nedvojbeno hommage znamenitom hrvatskom književniku i teologu Lucijanu Kordiću (Grljević kraj Ljubuškega, BiH, 9. VI. 1914. – Mostar, 16. VI. 1993.), koji je dobar dio života, točnije trideset i devet godina, proveo u egzilu pa mu je vrsni pjesnički opus na hrvatskom jeziku ubaštinen u domovinske antologije tek nakon pada Berlinskog zida. Studirao je filozofiju i teologiju u Mostaru, a slavistiku i romanistiku u Rimu. Izbjegao bleiburšku tragediju 1945. Od 1951. do povratka u domovinu 1990. djelovao je kao dušobrižnik među hrvatskim iseljenicima u Švicarskoj i utjecajan borac za hrvatsku slobodu i neovisnost. Osnivač je i dugogodišnji urednik naklade ZIRAL (Zajednica izdanja

„Ranjeni labud“, Chicago – Zürich – Rim), koja se nakon pola stoljeća djelovanja u emigraciji devedesetih vratila u domovinu poput egzilantske Nikolićeve „Hrvatske revije“. ZIRAL se sprva kao izdavač vratio u Zagreb i potom u Mostar - gdje mu je i danas sjedište. Lucijan Kordić je bio stalni suradnik Nikolićeve „Hrvatske revije“. Objavljivao je pjesme, pjesničku prozu, prikaze, kritike te književne i teološke članke, često i pod pseudonimima. Među desetak pjesničkih zbirki ističu se „Zemlja“ (1951.), „Od zemlje do neba“ (1953.), „Pod arkadama neba“ (1955.), „Exodus“ (1964.), „Probudene tipke“ (1984) te dokumentarna proza „Mučeništvo Crkve u Hrvatskoj“ (1988). Sastavio je i antologiju „Hrvatska iseljenička lirika“ (1974). S druge strane, uvršten je unatoč desetljećima prešućivanja u Hrvatskoj i BiH u prestižne pjesničke izbore poput Antologije hrvatskoga pjesništva akademika Ante Stamaća (Školska knjiga, Zagreb, 2007.)

Nagradu fra Lucijana Kordića je pokrenuta 2. studenoga 1994. godine zaklada koja nosi pjesnikovo ime. Dosadašnji laureati su akademik Nikola Benčić iz Austrije, australsko hrvatski književnik iz Australije i zagrebački povratnik Drago Šaravanja te vojvodanski književnik Tomislav Žigmanov.

Vesna Kukavica

Napisala i priredila: Željka Čolić

Drage mlade čitateljice i čitatelji!

Studeni nam donosi studene dane i jesenjsko vrijeme. Za vaše vedrije raspoloženje pripremili smo vam zanimljivu temu o najpoznatijoj hrvatskoj književnici Ivani Brlić-Mažuranić, jer se u ovoj godini slavila 140. obljetnica njenog rođenja. Ostanite nam i nadalje dobro i uživajte u jesenjskoj prirodi!

Snimka: BK, www.pixelio.de

Posloži slova, pa ćeš dobiti 5 pojmova u svezi s bajkama

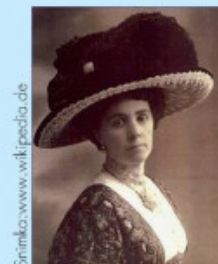
TJEHPO

AKNEJSOK

BORSTRI

ČOGER

ĆIŽORAVS

Snimka: www.wikipedia.de

Šuma
Striborova

Izgubljene riječi

Upiši riječi na odgovarajuće mjesto

zbirka – izvrsnu – rođendan – stvaralac – rano – romanom – pisac – Ivan – djece – ugledne –

Ivana Brlić-Mažuranić (Ogulin, 18. travnja 1874. – Zagreb 21. rujna 1938.g.) potječe iz _____ intelektualne građanske obitelji Mažuranić. Otac Vladimir bio je _____, odvjetnik i povjesničar. A, njen djed _____ Mažuranić je bio slavni političar, hrvatski ban i pjesnik, a baka Aleksandra Mažuranić, sestra jezikoslovca Dimitrija Demetra. Na svoj 18. _____ se udala za odvjetnika Vatroslava Brlića iz Slavonskog Broda, gdje je provela veći dio svog života, posvetivši se svojoj obitelji, obrazovanju i književnom radu. Ivana Brlić-Mažuranić školovana je privatno, stekla _____ izobrazbu i govorila više stranih jezika. Vrlo _____ je počela pisati poeziju, eseje i dnevnike. Kao majka šestoro _____ upoznajući dječju psihu i gledište svijeta iz dječjih očiju, piše bajke i priče za djecu. S _____ Čudnovate zgode i nezgode šegrta Hlapića (1913.) postaje poznata, ali njeno vrhunsko književno djelo se smatra _____ pripovjedaka *Priče iz davnine* (1916.). Ivana Brlić-Mažuranić najbolji je hrvatski _____ bajki za djecu i zbog toga je prozvana „Hrvatski Andersen“. Mnogi je zovu i „Kraljicom hrvatske priče“.

Pitalice? i ?

1) Na kojem jeziku je Ivana Brlić-Mažuranić pisala prve objavljene pjesme?

- a) na hrvatskom
- b) na ruskom
- c) na francuskom

2) Ivan Mažuranić je bio njen?

- a) otac
- b) djed
- c) pradjed

3) Biskup Josip Juraj Strossmayer dodijelio joj je?

- a) Zlatnu medalju za protumađarska nastojanja
- b) Srebrnu medalju za protumađarska nastojanja
- c) Brončanu medalju za protumađarska nastojanja

4) Njene prve u originalu objavljene pjesme su bile?

- a) „Moja Hrvatska“ i „Sreća“
- b) „Mein Kroatien“ i „Das Glück“
- c) „Ma Croatie“ i „Le bonheur“

5) U kojem gradu je Ivana Brlić-Mažuranić provela dio djetinjstva?

- a) u Karlovcu
- b) u Trogiru
- c) u Đakovu

Znate li...

- da su Ivani Brlić-Mažuranić uzorne osobe za vlastiti životni put bili: njen djed Ivan Mažuranić, stvaralac poznatog eposa „Smrt Smail-age Čengića“, pjesnik Franjo Marković i biskup Josip Juraj Strossmayer
- da je 1937. postala dopisnim članom JAZU (danas HAZU) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao prva žena, kojoj je dodijeljena takva čast te ugledne visokoznanstvene hrvatske institucije
- da je predlagana dva puta (1931. i 1938.) za Nobelovu nagradu za književnost
- da je neki nazivaju i „Hrvatskim Tolkienom“ radi posezanja u fantastični svijet mitologije

Rješenja: 1c, 2b, 3a, 4c, 5a

Najednom sam znala: Bog postoji

Izvjeste novinarku Petre Edlbacher o njezinu neobičnom obraćenju preuzimamo gotovo u cijelosti iz časopisa „Der Fels“, listopad 2014.

Petra Edlbacher, rođena je 1979. u Budimpešti, a odrasla u Beču. Diplomirala je usporednu znanost o književnosti i fino-ugristiku u Beču, Budimpešti i Parizu. Od 2002. radi kao vanjskopolitička novinarka Austrijske novinske agencije. Krštena je 9. siječnja 2005. Promovirala je doktorskim radom iz anglistike o temi „Transformacija engleske katoličke fikcije nakon Drugoga vatikanskog sabora“. Udana je i ima sina, rođena 2012.

„Novinari – može li od njih doći ista dobrota?“ S tom varijantom pitanja Natanaela u Ivanovu evanđelju (Iv 1,46) suočena sam ponekad, kad spomenem svoje zvanje. Novinari lažu, varaju i izmišljaju priče – to je uobičajeno mišljenje (koje se ne bi smjelo razlikovati od pogleda širokih dijelova nekršćanskog stanovništva). Tada pokušavam časno upisati svoj ceh, pričam o kriterijima kvalitete, angažmanu, poštenju, ali i o problemima poput stresa ili pritiska vremena. Osobno sam studirala književnu znanost, ali me besplodno teoretiziranje, koje nažalost vlada širokim dijelovima sveučilišnih duhovnih znanosti u postmodernom svijetu, na koncu mog studija ostavilo s jakim čežnjom za „stvarnim stvarima“. Zaključila sam – premjestiti se na inozemno novinarstvo, što je na moje iznenađenje brzo uspjelo. Nekoliko mjeseci po završetku studija počela sam radom za Austrijsku novinsku agenciju, gdje još i danas radim.

Iznenađeno obraćenje: odjednom sam znala da Bog postoji

U to vrijeme s religijom nisam imala ama baš nikakve veze niti sam mislila da će se to ikada promijeniti. Moji su me roditelji odgojili s puno ljubavi, ali bez ikakva odnosa prema vjeri – a kako i bi, kad su i oni, osim krštenja, jedva nešto više od toga primili. Moji roditelji nisu bili niti su sada neprijateljski raspoloženi prema vjeri, ali jednostavno nemaju nikakva dodira s njom – kao ni ja onda. To se promijenilo 2004., za što do danas (ne bezuvjetno u istim udjelima) činim od-

govornim Duha Svetoga, poznanstvo s mojim ondašnjim prijateljem i čitanje Gilberta Keitha Chestertona. Nakon nekoliko mjeseci sve većeg zanimanja i pripreme, 10. svibnja 2004., doživjela sam obraćenje u bečkoj Škotskoj crkvi. S jedne minute na drugu odjednom sam znala da Bog postoji. Potom sam se obratila mome nekadašnjem vjeroučitelju, koji je također bio katolički svećenik. On me je pripravljaio na krštenje, koje se zbilo 9. siječnja 2005. u bečkoj župnoj crkvi Maria Hietzing. Puna radosti i posve otvoreno pričala sam tada svojim kolegama o tom velikom događaju. Ni kasnije nisam shvaćala da kršćani kriju svoju vjeru pred drugima ili je se čak srame. Neki misle doduše, da to čine zbog suočavanja s djelomice agresivnim neprijateljstvom prema Crkvi te se toga žele pošteđjeti. Naravno može biti da neki ljudi takvo što dožive, ja sam osobno svih ovih godina otada iskusila samo zanimanje i odobravanje za moj put – kako od kršćana tako i od nekršćana. Jedan moj ondašnji kolega rekao mi je čak da se mojom pričom osjećao ohrabrenim da i sam stoji više iza svoje vjere.

Vjera u Isusa Krista: središte mog života

Jedno obraćenje (konverzija) je tako „revolucionaran“ događaj, da se najprije sve pored toga čini nevažnim i banalnim. U mojem se vanjskom životu doduše vrlo malo toga promijenilo, ali je otada vjera u Isusa Krista bila i do danas ostala središte mog života. To je opet najprije imalo za posljedicu da mi je zvanje novinarke izgledalo manje važnim od vjere, Crkve i svega što ima veze s tim. Iako mi je uvijek bilo jasno da nisam imala redovničko zvanje, dospjela sam u vode u kojima je sve „crkveno“ izgledalo zanimljivijim od „svjetovnog“. Tek kad sam neko vrijeme kasnije upoznala duhovnost sv. Josemaria Escrive, popravila sam olako to svoje stajalište: moj put k Bogu ležao je upravo u mome zvanju, u mojoj osobnoj svakodnevici, u mojoj obitelji, a ne u snatrenju (ili u internetskim dis-

Snimio: A. Polegubčić

kusijama...). To je mojim svakodnevnim momentima dalo njihovu vrijednost i značenje. Jedna naoko beznačajna noćna smjena mogla je postati uzbudljivom borbom za sabranost i koncentraciju. Svaki pa i najmanji rutinski pothvat dobivao je svoju jedinstvenu važnost, dapače „božansku“ vrijednost. Svaki trenutak dana postajao je neponovljivim trenutkom koji mi je Bog darovao, da njemu služim i da ga ljubim. Ponekad pritom mislim na izjavu jednoga poznanika, koji je rekao: „Otkad sam katolik, nikada mi nije bilo dosadno!“ Ako se svaki posao čini za Boga, tada stvarno nema više rutine, nema dosade, nema „sive svakodnevice“.

Novinari: neznanje, površnost, stres, brzina...

Moje obraćenje i posljedično tomu postignuto znanje o vjeri i Crkvi služili su međutim mome daljnjem obrazovanju: uskoro sam novostečno znanje mogla dobitno upotrijebiti u brojnim člancima. To je bilo od pomoći, jer danas ima malo novinara koji imaju dostatno znanja o vjeri i Crkvi. Upravo tu leži razlog zašto izvješćivanje o Crkvi ponekad tako tužno izgleda: iza toga ne stoji često

Nastavak na str. 25

IZ CRKVE U SVIJETU

Nastavak sa str. 4

genijalnim. To je učinkovit odgovor koji Gospodin daje svima onima koji si stvaraju probleme savjesti, nadasve kada u igru ulaze njihove koristi, njihova bogatstva, njihov prestiž, njihova moć i njihov glas. A to se događa u svako doba, oduvijek." Iz drugoga je dijela Isusova odgovora jasno da je jedino Bog čovjekov gospodar i da drugoga nema, tako da se čovjek na njega uvijek može osloniti. I to u svako doba, s obje noge na zemlji, bez obzira na brojne nove izazove. A to je bilo vidljivo - rekao je Papa - i tijekom izvanredne Sinode, jer ona znači „ići zajedno": „I zapravo pastiri i laici iz svih dijelova svijeta ovdje su u Rim donijeli glas svojih partikularnih Crkava da bi pomogli današnjim obiteljima da idu putem evanđelja, pogleda uprta u Isusa."

„Na ovaj dan beatifikacija pape Pavla VI. na pamet mi padaju njegove riječi kojima je ustanovio Biskupsku

sinodu", rekao je Papa ističući kako tome velikome papi, tom hrabrom kršćaninu, neumornom apostolu treba reći jednostavnim, a istodobno iskrenim i važnom riječi: hvala! „Hvala dragi naš i ljubljani papa Pavao VII Hvala na tvome poniznom i proro-

Na misi se okupilo više od 70 tisuća vjernika i hodočasnika iz cijeloga svijeta, posebno iz rodnog grada bl. Pavla VI. Brescie i iz Milana gdje je bio nadbiskup. Dok se podizala tapiserija s likom novoga blaženika, Trgom sv. Petra prolomio se spontani i dugački pljesak. Na oltar su donesene i relikvije.

čanskom svjedočanstvu ljubavi prema Kristu i njegovoj Crkvi!" Na misi se okupilo više od 70 tisuća vjernika i hodočasnika iz cijeloga svijeta, posebno iz njegovog rodnoga grada Brescie i iz Milana gdje je bio nadbiskup. Dok se podizala tapiserija s

likom novoga blaženika, Trgom sv. Petra prolomio se spontani i dugački pljesak. Na oltar su donesene i relikvije: krvlju uprljana košulja koju je papa Pavao VI. nosio 1970. godine na Filipinima, gdje ga je nožem napao psihički rastrojen muškarac.

Novi je blaženik nakon izbora za papu 21. lipnja 1963. nastavio s Drugim vatikanskim koncilom koji je započeo devet mjeseci ranije. Bio je prvi papa novoga doba koji je početkom 1964. oputovao u Svetu Zemlju te je s patrijarhom Atenagorom predvodio ekumenski dijalog s pravoslavnima, a njihov je prijateljski zagrljaj postao simbol iskrenoga kršćanskog traganja za jedinstvom. Govorio je i u Ujedinjenim narodima, ne ustručavajući se upozoriti na pozadinu rata u Vijetnamu, a u socijalnoj enciklici „Populorum progressio" zatražio je izjednačavanje bogatih i siromašnih zemalja, a na području spolnosti, pastorala braka i obitelji ostao će zapamćen po enciklici „Humanae vitae" (1968).

M. K.

NAGRADNA KRIŽALKA

Sv. Nikola Tavelić

Rješenje poslati najkasnije do 28. studenoga

Marijoli Soldo	Uzeti prvi put u vojsku	Grad rođenja oko 1340.	Grčki mitološki letač	Vol (uveč.)	Engleski glumac Guinness	Tantal	Japanski državnik Hirobumi	Pjesnik Tin, Augustin (1891–1955.)	Proslav	Grad mučeničke smrti 14.11. 1391.	Spisateljica Peroci	Prica močvarica	Pisac za djecu Ivan... Ramljak	Peto slovo abecede
Šivajući umetati		▼						Pripadnik velegradskog ološa	▶	▼				
Proglasen svetim u Rimu 21.6.1970.	▶													Zapovjednik broda
Pojas zemlje uz more (mn.)						Oporavljanje								▼
Maked. glumica Nedieska („Karaula")						Anita Kovačić		Pjevačica Sade	▶		Glumica Karić			
								„Rabat"	▶		Nenaglašena riječ			
Antonio Nuić			Dusik	▶	Komenito Ilo					Pjevač, Ivan			Portugal	▶
			Pasuda iz koje se pije	▶	Toranj, strožarska...								▶	
Nametljiv čovjek (pren.)													Povratna zamjenica	▶
„Informativna kat. agencija"				Urugvaj	▶					Katolac (staviti ... na usta)			▶	
„Tona"		Zimski odjevni predmet	▶							Trojan-ski junak				
		Vatikan	▶											
Pjevačica Kovač		▼								Košark. trener Rimac (otac)				

NAŠE ZAJEDNICE

OFFENBACH

Bl. Stepinac — put u mračnim godinama

Za tešku društveno-političku stvarnost u državi Hrvatskoj nisu odgovorni samo današnji građani Republike Hrvatske, nego i prošla pokoljenja i sve što nam je namrla teška prošlost. Svaka teškoća zahtijeva prave „bojovnike“, kao što reče papa Franjo da „Bog najteže bitke povjerava najboljima generalima“. Zato su u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Offenbachu, 17. listopada, gostovali svjedoci i poznavatelji najtežih vremena hrvatske prošlosti da bi progovorili o najboljim „bojovnicima“ za katoličku vjeru i stvaranje hrvatske države. Umirovljeni pukovnik HV-a Branko Lubina govorio je kao svjedok i izravni sudionik Domovinskog rata o Hrvatskoj vojsci i dr. Franji Tuđmanu, kao svjetlu koje nas je izvelo iz tunela smrti i uvelo u nove perspektive za život dostojan čovjeka i jednog naroda koji želi biti slobodan, prosperitetan i sretan. Prof. Dragutin Koštro govorio je o bl. Alojziju Stepincu kao svjetlu koje je Bog po njemu zapalio u noći hrvatskoga naroda u vrijeme fašizma, nacizma, komunizma i tzv. antifašizma. I drugi koji su htjeli hoditi po svjetlu u bl. Stepincu su mogli vidjeti put u mračnim

godinama 20. stoljeća. Stepinčevim svjetlom moglo se vidjeti ono što neki u hrvatskoj društveno-političkoj zbilji ni danas ne vide. Ostaci ideologija koje su divljale u vrijeme Drugoga svjetskog rata i nakon njega mogu se nadi-

Kao svjedok Haaškog suda prof. dr. Josip Jurčević je dobio priliku ući u dokumente tvornice mraka i smrti, jugoslavenske UDBE, da bi zlo izvukao na svjetlo, jer ga jedino svjetlo može raspršiti i preobraziti. U spomenutoj knjizi prof. Jurčević pomaže hrvatskoj društveno-političkoj sceni da pronađe put iz današnjeg mraka i ohrabruje Hrvate na konkretne korake, kao što su osobne i zajedničke odluke na izborima o budućnosti koje će biti djelo naših odluka.

ći i u naše doba po Stepinčevu svjetlu. Bog nam ga je dao kao dar prije sto godina, a ostavio nam ga je kao svjetionik za svu vječnost. Tko hoće progledati, neka upali Stepinčevo svjetlo. Hrvatski narod, ako hoće postati sretan, živjeti u miru s ljudima i s Bogom, neka upali Stepinčevo svjetlo. Olujni vjotar komunizma trudio se i trudi se već sedamdeset godina ugasiti to svjetlo izvrćući njegove riječi, lažući o njegovoj osobi i njegovu djelovanju,

progoneći njegove prijatelje i trujući njega samoga. Dijete (država Hrvatska) koje se pokušavalo nekoliko puta u 20. stoljeću roditi, nije moglo zbog Zmaja koji je vrebao da ga čim se rodi proždre. „Majke“ koje su ga htjele roditi bježale su u pusti svijet da ga u miru rode i sutra vrata tamo gdje će u prirodnom ambijentu najbolje rasti. Ali i tamo su došle produžene šape Zmaja da i pomisao o rođenju „djeteta“ ubiju. Zato je ubijen Stjepan Đureković u Münchenu i stotine drugih u Domovini i inozemstvu, istaknuo je prof. dr. Josip Jurčević u svom predstavljanju knjige pod naslovom „Slučaj Perković, spašavanje zločinačke budućnosti“. Kao svjedok Haaškog suda prof. dr. Josip Jurčević je dobio priliku ući u dokumente tvornice mraka i smrti, jugoslavenske UDBE, da bi zlo izvukao na svjetlo, jer ga jedino svjetlo može raspršiti i preobraziti. U spomenutoj knjizi prof. Jurčević pomaže hrvatskoj društveno-političkoj sceni da pronađe put iz današnjeg mraka i ohrabruje Hrvate na konkretne korake, kao što su osobne i zajedničke odluke na izborima o budućnosti koje će biti djelo naših odluka.

fra Tomislav Đukić

SVIJET MLADIH – JUGENDWELT

Nastavak sa str. 23

❖ loša namjera nego puno više površnost i neznanje. Današnji vrlo brzi način rada medija navodi nažalost na to da se kompleksni konteksti jako pojednostavljaju, osobama i mišljenjima prišavaju se (često malo izričajni) atributi kao „radikalan“, „ekstrem“, „umjeren“, „kruto konzervativan“ i sl. te se izostavljaju pozadinski razlozi i pojašnjenja. K tomu taj brzi način rada traži nažalost također da novinari, često nepripravni i s površnim poznavanjem stvari, moraju pisati o jednoj temi. Ova problematika je općenito proširena u medijskom prostoru i nije ograničena smo na područje religije. Koliko je puta moj krsni kum, koji mi je godinama bio radni kolega, vrtio glavom zbog površnog i stoga često lažnoga predstavljanja mnogih političkih i povijesnih sadržaja... Naravno da se kao katolik međutim moraš također čuvati da na neki način u svoj posao ne uvu-

češ svoja uvjerenja, koja nisu spojiva s novinarskim pristupom. Ja se osobno ne vidim kao „katolička novinarka“, nego kao „novinarka koja je katolkinja“. To za mene ponajprije znači dobro i primjerno obavljanje moga „zadata“, trud oko diferenciranog načina predstavljanja stanja i izbora riječi te držanje novinarskih kriterija kvalitete. Moja je nakana uvijek bila posredovati mladim kolegama nešto od toga duha, „uzeti ih pod moje okrilje“ i pratiti njihove prve korake na njihovu novom radnome mjestu. Općenito mislim da je posebice za jednu ženu važno da u svojoj okolini živi „duhovno materinstvo“ i da se brine za dobrobit drugih, ako je to moguće i prikladno. Sad sam već drugu godinu u Karenzu sa svojim malim sinom Florianom i trenutno radim kao slobodna suradnica, tako što idem na tiskovne konferencije ili druge priredbe i o njima pišem. Unatoč tomu važno mi je njegovati kontakt s kolegama i u

redakciji ostati informirana o aktualnim događajima. Posve neovisno o mojem izravnom zvanju, mislim da ženidba i roditeljstvo u današnje vrijeme predstavljaju važno svjedočanstvo. Premda je ženidba još prije nekog vremena vrijedila često samo kao konvencija, ona danas postaje sve više jednom gotovo radikalnom odlukom, osobito kad se radi o nerazrješivom crkvenom braku. Upravo mnogi mladi kolege dolaze iz obitelji razvedenih roditelja – možda im ovo svjedočanstvo može biti od pomoći, da se sami usude na skok u „bračnu avanturu“? Tomu se u svakom slučaju nadam. Konačno mogu reći da moje zvanje za mene predstavlja mogućnost da se približim Bogu, time što se trudim svoje svakodnevne zadatke obavljati za njega. Ako bi time neki ljudi odbacili svoje predrasude prema Crkvi ili si čak postavili pitanje svoga odnosa prema Bogu i vjeri, tada bih već bila sasvim zadovoljna.

Priredio: T. G.

Na suncu

- Hvali se Rus Bračaninu:
- Znaš, mi smo prvi poslali psa na mjesec!
 - Nato mu odgovori Bračanin:
 - Ma slabi ste! Meni je tovar svaki dan na suncu!?

Limun

- Učiteljica pita Ivicu:
- Znaš li kada beremo limun?
 - U jesen.
 - A mjesec?
 - Njega ne beremo!

Žurba

- Mama ljutito upita Juricu:
- Jurice, zašto si tako brzo pojeo kolače? Zar nisi pomislio na svog brata?
 - Jurica ogovara Jurica punih ustiju:
 - Jesam, zato sam se toliko i žurio!

Opera

- Ivica je prvi put u operi.
- Tko je onaj što nam okreće leđa?
 - Dirigent.
 - A zašto štapom prijeti onaj teta?
 - Ma, ne prijeti joj.
 - A zašto onda ona vrišti?

Matematika

- Sine, ako ti ja dam svaki mjesec 70 kn, koliko ćeš imati na kraju godine?
- Ništa, tata.
- Kaka to računaš, zar ne znaš matematiku?
- Znam ja matematiku, ali više poznajem sebe!

Život

- Učitelj: – Koliko godina doživi pas?
- Ivica: – Oko petnaest.
- Učitelj: – Izvrsno, a miš?
- Ivica: – E, to ovisi o mački!

Zec i njegove uši

- Zašto zec mrda ušima dok trči kroz šumu?
- Mijenja brzine?

Sedam načina kako muž može povrijediti ženu

1. Isključuje ju iz rasprave – Kada se ponašate kao da uopće nije prisutna ili kao da ne razumije o čemu pričate, ona osjeća da ste dio nje isključili. Ona na brak gleda kao na partnerstvo... u svakom segmentu života... čak i u segmentima koje možda nikada neće razumjeti.

2. Ne primjećuje ono što radi – Žena ne želi biti cijenjena samo zbog onoga što radi. Ona želi da cijenite tko ona jest, no morate priznati – ona radi puno. Bilo da se radi o uređivanju kuće ili vođenju brige da je odjeća čista... ili da vam ne nedostaje vaš omiljeni gel za tuširanje... žena želi znati da cijenite ono što radi.

3. Podcjenjuje sitnice – Vi ste samo rekli „nešto“, no za nju je to bilo „NEŠTO“. I to boli. Možete čak misliti da je smiješno. Možda se ona i nasmije. Ali, to često gradi zid zaštite oko njezina srca, svaki put kad to učinite. Radi se o tome da ne možete razgovarati s njom kao što možda razgovarate s drugim muškarcem. Ona čuje i osjeća dublje od vas. Riječi mogu povrijediti.

4. Govori odrješito – Kada razgovarate s njom podcjenjivački, kao da je na neki način manja od vas, ranjavate njezin duh. Duboko. A vi zna-

te da nije manja od vas... čak to i ne mislite... ona jednostavno ne može reći da ju ponekad ponižava vaš ton i način na koji s njom razgovarate.

5. Ispravlja ju kada govori – Kada završavate njezine rečenice ili govorite umjesto nje u društvu drugih. Ona se osjeća ponižena i obezvrijeđena kad ju drugima predstavljate kao da vam ne može konkurirati u vašem mišljenju... a znate da to nije istina. (Moja žena je pametnija od mene.)

6. Ponaša se sumnjivo – Nemojte ovo krivo razumjeti ili krivo primijeniti. Kada skrivate neku informaciju, čak i kad mislite da ju štitite, uzrokuje da ona preispituje vaše motive. Kada skrivate vaš raspored, ili djelujete kao da ste uzrujani na pitanje „Što si danas radio?“, ili „O čemu ste pričali?“, ili „Tko je to bio?“ kada netko nazove, stvarate joj čudan osjećaj da nešto nije u redu. A to boli.

7. Divi se drugim ženama više od nje – Ona vidi da gledate. Možda čak i razumije vaš vizualni sklop. Ipak, boli ju kada pogled postane buljenje... pogotovo kada se to događa kamo god idete cijelo vrijeme.

Ron Edmondson, www.ronededmondson.com; (Prijevod: samopismo.net); ovdje preuzeto prema: www.bitno.net

Koljenica s kiselim zeljem i okruglicama

Sastojci za 4 osobe: 1-2 svježe svinjske koljenice; 1 žlica soli; 1 žličica šećera; listovi lovora; papar u zrnu; 800 g kiselog kupusa i 1 žlica Vegete.

Priprema: Vegetu, sol i šećer pomiješajte sa žlicom vode. Koljenicu zarežite po dužini dva do tri puta, dobro natrljajte pripremljenom mješavinom te obložite paprom u zrnu i lovorovim listovima. Ostavite je stajati pokrivenu oko 2-3 dana na hladnome mjestu. Nakon toga, zajedno sa začimima koljenicu stavite u hladnu vodu i kuhajte oko sat vremena. Koljenicu izvadite, stavite u zagrijanu pećnicu i pecite na temperaturi 220°C oko 30 minuta. Pecite je dok ne porumeni. Dok se koljenica peče, operite zelje i kuhajte ga u vodi u kojoj se ku-

hala koljenica dok ne omekša. Kada je zelje kuhano, ocijedite ga, stavite na zagrijani pladanj i prelijte masnoćom u kojoj se pekla koljenica.

www.vegeta.hr

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

R	E	D	M	A	N	J	E	B	R	A	Č	E	□	K
O	K	O	R	J	E	T	I	□	N	A	Z	A	L	
D	O	S	T	A	□	O	T	R	O	V	□	V	A	
I	N	A	□	X	L	□	A	I	□	A	V	A	R	
L	O	D	A	□	S	E	K	T	O	R	□	I	I	
I	M	A	N	J	E					B	□	R	I	S
Š	I	□	A	T						A	N	O	D	E
T	S	L	□	N						L	A	Z	O	□
E	T	I	K	A						A	N	A	L	I

Nagrada: Evica Tolić, Rüsselsheim

MOZAIK

BELGIJA

Hrvatska kapela u Banneuxu

Hrvatski hodočasnici odavna su željeli imati svoju kapelu u Banneuxu. Tu je zamisao ponovno potakla prije nekoliko godina, između ostalih, Inga Raos. Konačni nacrt kapele je zamisao Ivica Novaković te ju je dragovoljno izgradio. Upravitelj svetišta vlč. Leo Palm dodijelio je lijepo mjesto za gradnju, blizu kapele Saint-Michel. Sve je urađeno i sa svesrdnom pomoći vlč. Mirka Skorina. Za izgradnju kapele zaslužni su mnogi svojim velikodušnim prilogom.

Hrvatska spomen kapela nalazi se u marijanskom svetištu Djevice Siromaha u Banneuxu u Belgiji, izrađena je od klesanog kamena izvađenog iz obližnjeg kamenoloma. Pročelje, stupovi i podnožje oblikovani su od sitnog granita, također iz najbliže okoline. Spomenik se tako arhitektonski savršeno uklapa u ozračje cijelog svetišta.

Grb i natpis „Croatia semper fidelis“

Grb Republike Hrvatske povijesni je hrvatski grb. Ima oblik štita s dvadeset i pet polja. Iznad glavnog štita nalazi se kruna s povijesnim hrvatskim grbovima grada Zagreba, Dubrovačke Republike, Dalmacije Istre i Slavonije. Natpis na latinskom „Croatia semper fidelis“, što znači „Hrvatska uvijek vjerna“, podsjeća na dugotrajnu vjernost hrvatskoga naroda Katoličkoj Crkvi i njezinim poglavarima kroz burnu i tešku povijest. Danas je taj natpis poticaj svima nama da ne zaboravimo biti vjerni Isusu Kristu i njegovu zalaganju

za istinu i ljubav, bratstvo i slogu, praštanje i suživot sa svim ljudima.

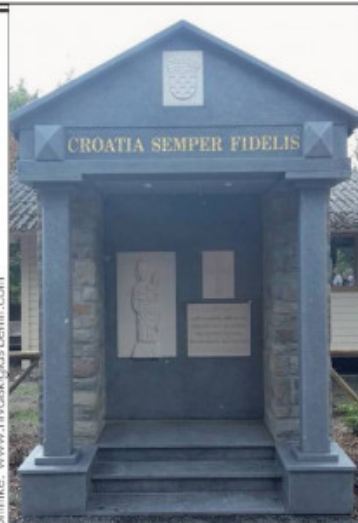
Gospa s Djetetom

Lik Gospe s Djetetom preslika je čudotvornog kipa iz XV. stoljeća koji se štupa u glavnom hrvatskom svetištu Marije Bistrice u sjevernoj Hrvatskoj. Bijeli kamen potječe s otoka Brača, u južnoj Hrvatskoj. Isklesali su ga klesari Petar Rajčević i Adriano Drpić iz Pušća. Kroz to djelo ujedinjene južna i sjeverna Hrvatska.

Križ s hrvatskim tropletom

Križ s hrvatskim tropletom nalazi se na Višeslavovoj krstonici. Podsjeća nas na činjenicu da su Hrvati prvi među Slavenima primili kršćanstvo, već u VII. stoljeću. Hrvatski biskupi su ga istaknuli na velikom slavlju u Ninu 1979. godine, kad se slavila 1100. obljetnica uspostave veze hrvatskog kneza Branimira sa Svetom Stolicom. Želja im je bila da taj simbol uđe u svaku hrvatsku katoličku kuću i da trajno podjeća na

jubilarni program: „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu misu.“

„Kraljice Hrvata, moli za nas“

Marija se od starine naziva Kraljicom Hrvata. Tekst molitve je uklesan na starom hrvatskom pismu glagoljici, te na latinskom, hrvatskom i francuskom jeziku. Molitva je također ukrašena tropletom ili pleterom, koji je svojstven starohrvatskoj umjetnosti (IX.-XII. st.).

Dragi prijatelji, dodite često u Banneux u marijansko svetište Gospe siromaha. Zaustavite se pred hrvatskom kapelom i pomolite za sebe, svoju obitelj, za sve ljude, za naš hrvatski narod i zazivajte našu Gospu: Kraljice Hrvata, moli za nas! Novoizgrađena hrvatska spomen-kapela u Banneuxu je blagoslovljena 20. rujna u sklopu tredićalnog hrvatskog hodočašća u to marijansko svetište.

DUISBURG

Podupiratelj Žive zajednice

Mile Zovko rođen je 1939. u selu Potoci – Bijelo Polje kod Mostara. Životni putovi su ga doveli u Njemačku 1961. godine. Oženjen je sa suprugom Ružom, r. Škobić iz sela Raška Gora kod Mostara. Roditelji su dvoje djece – sina Gerharda (1963.) i kćeri Marine (1967.). U zasluženosti je mirovini već deset godina. Ali Mile ne miruje u mirovini, već je i dalje aktivan i to posebno u Savezu Hrvata Duisburga u kojem je od samog osnutka, a danas je ujedno i najstariji član toga društva. Podupire crkvene i domoljubne akcije i projekte. U posljednje vrijeme je zajedno s prijateljima pomogao i

gradnju hrvatske kapele u svetištu Gospe siromaha u Banneuxu u Belgiji. Predstojeće je vrijeme Božića, kako ističe Mile, vrijeme kad se čine mnoga dobra djela, a to će naći odjeka i u njegovu zauzimanju u hvala vrijednim akcijama pomoći onima kojima je to najpotrebnije. Mile Zovko čini dobro i što se tiče našeg mjesečnika Živa zajednica, na čemu smo mu uvelike zahvalni. Neumorno traži nove pretplatnike i podupiratelje, a aktivna je i u distribuciji našeg lista, jer, kako je

Mile Zovko sa sinom Gerhardom i kćerkom Marinom

istaknuo, zna vrijednost kvalitetnog tiska, a Živa zajednica je upravo ta čija je trajna odrednica njegovanje hrvatskih vjerskih i domoljubnih vrijednosti već 36 godina u Njemačkoj. A.P.

Kip Gospe siromaha u Banneuxu u Belgiji

